

DACIA

magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 10 - februarie 2004

CETATEA DACICĂ DE LA ARDEY ÎN PERICOL!

Pentru lichidarea unui popor se începe prin a-i altera, a-i șterge memoria: îi distrugi cărțile, cultura, religia, istoria și apoi vine altcineva îi va scrie alte cărți îi va da altă religie, altă cultură îi va inventa o altă istorie (de origine latină ori slavică după momentul politic). Între timp poporul începe să uite ceea ce este sau ceea ce a fost, iar cei din jur vor uita și mai repede: limba nu va mai fi decât un simplu element de folclor care, mai devreme sau mai târziu, va muri de moarte naturală. Noile forme istorice vor aduce elemente și simboluri noi de adorație care le vor îndepărta pe cele vechi. Din vechiul start spiritual vor rămâne undeva la un etaj inferior al cunoașterii, numai câteva cuvinte, expresii, tradiții, impresii, fragmente, nume de localități, munți și ape, fără un înțeles aparent. Formele vechi care cândva, au ocupat valența transcendențialului vor fi deplasate de formele noi care vor dicta componența și funcțiile «noului popor» așa cum s-a întâmplat cu noi.

Dr. NAPOLEON SĂVESCU

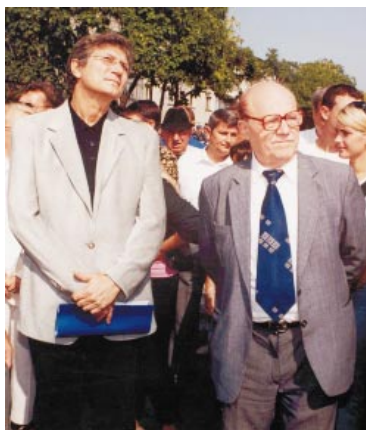
A MAI PLESAT UN DAC...
ACASĂ LA ZAMOLXIS

A mai plecat un DAC .....acasă la Zalmoxis

În ziua de 29 ianuarie a.c. a încetat din viață istoricul prof. dr. Augustin Deac. Născut la data pe 9 august 1928 în comuna Jurtelec, județul Sălaj, Augustin Deac s-a dovedit o persoană deosebit de studiosă, generoasă, tolerantă, fără a face însă compromisuri, ajungând un istoric deosebit de cunoscut, autor și coautor a peste 40 de lucrări monografice, culegeri de studii și volume de documente, multe dintre ele editându-se și sub redacția și coordonarea sa. Lucrarea sa de căpătâi va rămâne pentru eternitate „Istoria adevărului istoric“, rezultat al unei laborioase documentări și analize științifice. Lucrarea reprezintă o contribuție deosebit de valoroasă, la prezentarea realistă, onestă, a istoriei mult milenare a poporului nostru, o lucrare de referință pentru oricine se apleacă serios la studierea trecutului. L-am întâlnit prima oară la primul Congres Internațional de Dacologie: Sarmisegetuza 2000, unde am avut ocazia să-l întâlnesc și pe prof. Vasile Carabis.

Acesta din urmă s-a ridicat în plin congres și a spus: „Domnilor, sunt profesor universitar, doctor în istorie, Vasile Carabis, și la vârsta mea de 91 de ani nu mai mint. Adevărata istorie a poporului nostru aceasta este, «Noi nu suntem urmașii Romei, noi suntem Daci!».

Domnul profesor Augustin Deac, care i-a urmat, a spus: „Am tot respectul pentru dl. prof. Carabis, cu care sunt într-un tot de acord, numai că aş adăuga: Noi nu suntem urmașii Romei; romanii sunt nepoții noștri târzii! Am și o carte în curs de publicare, pentru care am nevoie doar de un sponsor.“ Cartea va apărea anul

Prof. dr. Augustin Deac alături de dr. Napoleon Săvescu admirând statuia lui Burebista

următor și trebuie să-i fiu recunoscător d-lui profesor A. Deac pentru faptul că mi-a permis să fiu alături de dânsul în publicarea acesteia. Din nefericire, la cel de-al II-lea Congres de Dacologie: Burebista 2001 a trebuit să păstrăm un moment de reculegere în memoria celui care a fost prof. Vasile Cărăbiș.

La cel de al III-lea Congres de Dacologie; Nicolae Densușianu - 2002, împreună cu dl. prof. Augustin Deac, unul dintre organizatorii științifici ai acestui congres, am anunțat plecarea dintre noi a prof. Paul Lazăr Tonciulescu, un împătimit dacolog. La cel de Al IV-lea Congres de Dacologie: Tărtăria 2003,

împreună cu același profesor Augustin Deac am anunțat plecarea pe alte tărâmuri a celui ce a fost un adevărat stindard al dacologiei, cercetătorul istoric preotul Dumitru Bălașa.

Trebuie să recunosc că profesorul Augustin Deac, nea' Gusti, cum îi spuneam în intimitate, ne va lipsi mult atât mie, cât și familiei dânsului. Dispariția dânsului dintre noi reprezintă o mare pierdere în lumea științifică. „Mihail Sadoveanu“ al istoriei dacice, profesorul Augustin Deac a plecat dintre noi pe o cale de neîntors, dar va rămâne nemuritor în manualele de istorie dacoromâne. Acolo, într-o lume necunoscută încă nouă, acolo, acasă la Zalmoxis, luptător de o viață a cauzei dacismului, îi va întâlni pe cei care au luptat alături pentru o istorie cinstită, demnă și fără compromisuri a acestui popor daco-român.

Cel de Sus să-l Odihnească în Pace!

• **Dr. Napoleon Săvescu**

S u m a r

STRĂMOȘII ARIENI – O întoarcere în timp cu aproape 4000 de ani oferă o prezentare succintă a populației care a invadat nord-vestul Indiei, populație cu rădăcini Carpato-Dunărene.

Dr. Napoleon Săvescu

Pagina: 2

ARHITECTURA SACRĂ A GETO-DACILOR – În peisajul preponderent militar al cetății Blidaru din Munții Orăștiei, cele mai recente săpături arheologice au scos la iveală un sanctuar patruleter.

Dr. Adriana Pescaru

Pagina: 8

TRANSILVANIA SAU BASARABIA – Controversatul Tratat de la Trianon revine sub lupa pertinentă a unui diplomat de excepție.

Prof. univ. dr. Aurel Preda

Pagina: 10

ROMÂNIA MARE SAU DACIA MICĂ – O întrebare incitantă primește un răspuns îndrăzneț și pe măsură.

Dr. Napoleon Săvescu

Pagina: 22

SECRETUL MARIÎ ȚESĂTOARE – Unul dintre cei mai cunoscuți istorici din lume, specializați în arheologia scrisului, descifrează în premieră inscripții de pe obiecte de ceramică descoperite la Turdaș.

Prof. dr. Marco Merlini

Pagina: 25

Istoria neștiută a românilor

NOI NU SUNTEM URMAȘII ROMEI

12. Strămoșii arieni

În anul 2000 î.d.H., triburi de origine europeană, autonomindu-se Arieni (în sanscrită Arya - nobil), invadează partea nord-vestică a Indiei. Originea acestor triburi europene este încă discutată: dacă unii istorici le consideră de origine greacă, germană, celtă, cei mai mulți cred că erau de origine „latină”- datorită înrudirii multor cuvinte sanscrite cu cele „latine”. Cercetări fără reproș au stabilit, după îndelungate căutări, că singurul SPAȚIU care răspunde condițiilor din vechea literatură vedică este cel carpatic, în care învățații de la Universitatea din Cambridge plează, sub titulatura „Ancient India”, faza primară a Culturii Vedice. Aceeași idee este accentuată de arheologul și istoricul de prestigiu mondial V. Gordon Childe, care într-una din cărțile sale recente prezintă o hartă (fig.48) a distribuției arienilor în timpul primei lor apariții, din care reiese clar amplasarea acestora în spațiul carpato-dunărean, între Carpați și Nistru, precum și între Carpați și Peninsula Balcanică. Acești invadatori arieni aveau o organizare tribală, având în fruntea fiecărui trib un rege - Raman a cărui funcție era ereditară. Viața de familie era dominată de:

- TATA (Pitar în sanscrită ... cel care aduce *pita* în casă), care în latină este PATER, iar în germană este VATER.

- MAMA (MATAR în sanscrită, MATER în latină, MITIR în greacă, MUTTER în germană) se bucură de o oarecare libertate, având autoritate asupra copiilor și servitorilor.

Această populație ariană – albă se suprapune populației locale negroide, fără însă să se amestece cu aceasta, divizând societatea indiană-hindusă în patru clase sociale, primele trei de albi,

ultima a populației negroide locale, numite CASTE:

1. Casta preoților, ramanilor, cunoscuți mai târziu ca brahmani.

2. Casta domnitorilor și războinicilor, apărătorii CASEI - Ksatriya.

3. Casta negustorilor și țăranilor, Vaisyas.

4. Casta servitorilor, a populației negroide locale - Sudras, care „asudau” muncind pentru primii.

Castă cea mai importantă era cea a ramanilor (brahmanilor), a celor „născuți de două ori”, a doua naștere fiind considerată inițierea în știința vedică.

Literatura sacră a arienilor se împarte în două mari grupuri:

1) VEDA, știința sacră numită și Șruti - (auzită, știută) vorbită, deci nescrisă, considerată a fi emanată de absolut (Raman - brahman) la începutul lumii. Ea reprezintă Cuvântul Sacru, reflectând concepțiile religioase ale carpato-danubienilor, arieni, cuceritori ai lumii antice și în special ai subcontinentului indian, cât și pe acelea profesate de aceștia de-a lungul veacurilor.

2) scrisă - smrti - în sanscrită.

Textele din literatura „Shruti” (știută) se bucură de cea mai mare autoritate, ele fiind considerate ca transmise oamenilor de către zei. Din această grupare fac parte: RIG VEDA, SAMA VEDA, ATHARVA VEDA, BRAHMANAS, ARANYAKAS și UPANISADELE. Cuvântul „vede” or „vâd”, în sanscrită, înseamnă „a cunoaște”, „a vedea” (ușor de notat asemănarea cu limba română). Primele patru colecții conțin imnuri dedicate unor zeități, în timp ce UPANISADELE conțin gândiri speculative, filozofice, în căutarea permanentă a realității absolute. Com-

petitive cu scrierile oricărui mare filozof contemporan, ele conțin instrucțiuni rituale, ceremonii, reguli de comportament. Sunt în număr de 108, dar mai cunoscute sunt numai 10 dintre ele. Spre edificarea dumneavoastră, să vedem cum începe fiecare, chiar traduse în engleză. O alegem pe prima (din cartea *The Uppanishads*) 83:

„OM (KATHA)...

May Brahman protect us, May He guide us,

OM- PEACE, PEACE, PEACE... „

Singurul cuvânt care nu a putut fi „tradus” din sanscrită în engleză a fost „OM” - cuvânt „de neînțeles” în „toată lumea”... Să fie chiar așa?! Iar în prefața lucrării editorul ni-l explică: „OM” - „symbol of Brahman or God - is to hindus Divine ... and has a solemn resonance, indefinitely prolonged.” Cuvântul OM simbolizează legătura dintre ființa supremă și materie, este cuvântul pronunțat în templele hinduse cu respect, cei ce-l rostesc stând în picioare.

Dar cuvântul DEVA ori DAVA (zeu) nu cumva îl aveau și strămoșii noștri? Iată, de pildă, SUCIDAVA (orașul zeului SUCI)... MOLDAVA (ținutul zeului MOL). Cuvinte înainte fără nici un înțeles încep să-și capete o explicație. Să fie oare și alte cuvinte „asemănătoare”? Cuvântul „IAMA” nu este cunoscut în limba română curentă ... dar figurează într-o expresie proverbială, foarte frecventă: „a da Iama-n vite” (cu sensul de a răspândi moarte-n vite). „IAMA” este domnul și judecătorul morților în religia vedică.

Religia și cultura vedică, scrie Gabriel Gheorghe, au reprezentat cea mai veche manifestare culturală în spațiul carpato-danubian. Deși cultura vedică a dispărut ca realitate nominală cu foarte mult timp în urmă, trăirile

oamenilor vedici, foarte apropiate de cele ale creștinilor, au continuat să fie practicate de populația românească de-a lungul mileniilor ca obiceiuri transmise din tată în fiu. Este un început de probă că românii care nu cunosc „creștinarea formală“ administrativă în istoria lor erau pregătiți pentru îmbrățișarea religiei creștine după înființarea acesteia.

Să mai luăm un cuvânt „pelasgic“ și să vedem cum îl tratează arheologia lingvistică: „BAN“ este unul din cele mai vechi din relicvele lingvistice, cotate ca datând de cel puțin 4500 de ani. A participat și el la „roirea“ populației ariene din spațiul carpato-danubian... ajungând până în Asia Centrală, în scrierea sanscrită, având sens principal de „Stăpân“. Polonezii îl vor prelua ca BAN - PAN, iar în grecește el ajunge să însemne mare, celebru, puternic - Pan. Panonia este provincia Panilor (Banilor); în România este întâlnit peste tot: BANAT, drumul banului, BĂNEASA etc.

Acești arieni ai spațiului carpatic s-au răspândit nu numai spre Asia. Ei au „roit“ peste tot în lume, determinând explozii de civilizații ca în Mesopotamia, Egipt, Creta - reprezentând de fapt apogeul preistoriei, apogeul culturii carpatice. Dr. P. Giles definește leagănul arienilor ca fiind pământul carpatic, având la sud Balcanii, și Alpii la vest. El numește această primă cultură ariană Danubian I, caracteristic acestei perioade fiind „Spirala dacică“ de mai târziu. Vasele de lut din această perioadă având „măzgălite“ spirale „fără sens“ [?] apar peste tot. Să fi fost ele chiar fără sens... ?? Vom vedea mai târziu, în capitolul „Simbolistica la pelasgi“. Acești danubieni, arieni, spune mai departe Dr. Giles, se răspândesc peste tot prin Europa, ocupând o parte considerabilă a Poloniei, sudul Germaniei, întâlnindu-se cu bărbații înalți ai rasei nordice (probabil deja păstori) și asimilându-i. Răspândiți în Balcani - în special în Tesalia nescăpându-le nimic - cuceresc nu

atât prin forță, cât prin pregătirea spirituală... din Troia spre Anatolia, cu toporul ca armă de luptă.

Cultul, ritualul înmormântării prin ardere - cremația aparținându-le, îl răspândesc peste tot. Ritualul incinerării îl vom păstra până târziu, de atunci din mileniul al III-lea î.d.H. până când Zalmoxis îl va înlocui pe Gebeleizis. Hindu-„sancrîții“, chaldeenii, egiptenii, evreii (iudaismul), creștinii (creștinismul) nu sunt altceva decât transmițători ai vechii culturi pelasgice, ai culturii vedice.

Cu cât înaintăm în timp, cunoștințele noastre despre trecut se schimbă și ele: dacă acum 100 de ani limba sanscrită era declarată un dialect grec de către Lempriere, azi ni se pare o glumă sau ignoranță crasă.

Studiul religiilor și culturilor antice este o aventură fascinantă. Te aventurezi în aceste domenii și te descoperi purtat din Asia în Europa și de acolo în Africa, de niște simple concepții despre lume, al căror simbolism nu trebuie ignorat. Una din aceste concepții descrie lumea ca existând în cicluri de câte șapte:

- primele două rase umane sunt considerate ca fiind nemateriale; a treia este sexuată - cea a Lemurienilor - populație negroidă ce ar fi trăit pe fâșia de pământ ce lega Australia de Africa; a patra, cea a Atlantizilor; a cincea rasă umană - suntem noi... ne găsim în mijlocul acestei perioade; a șasea și a șaptea vor fi din nou imateriale și cu ele se încheie ciclul.

Vechii arhitecți ai lumii vorbeau despre șapte planete: Mercur, Venus, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn și Uranus (Neptun și Pluto nu fuseseră descoperite) - cu toate că unii dintre ei vorbeau despre sistemul nostru solar ca având 12 planete! Ei numesc pe cei din prima și a doua rasă DEVA ori DAVA... un fel de zei pe care limba sanscrită îi divinizează... cuvânt pe care invadatorii arieni l-au adus hindușilor cu înțeles de „Zeu“.

Și dacă sărim din îndepărtata Indie la traci... descoperim Sucidava

ca oraș al zeului Suci, Moldova ca ținut al zeului Mol și dintr-o dată cuvinte dacice „fără sens“ încep să aibă un nou înțeles. Ba mai avem și un oraș DEVA. Descoperim că orașe, așezări, ținuturi ale vechii Tracii, ale vechii lumi pelasgice aparțineau unor „zei“ din prima sau a doua rasă a lumii. Și când aceiași tibetani, elevi ai acelor arieni- „sancrîții“, își încep rugăciunile cu cuvântul „OM“ - același cuvânt pe care-l găsim peste tot în scrierile vedice - nici un Upanișad nu începe fără el, OM, omul vedic ce leagă ființa supremă, imaterială, de cea materială.

La întrebarea dacă mai sunt și alte cuvinte sanscrite asemănătoare cu ale noastre, răspunsul este afirmativ. Exemplu „PARA“, în sens de monedă de schimb, cuvântul „BAN“, domn, stăpân, dar și monedă de schimb, APA-Apă (aqua în latină), gata-gata, gusa-ghosa, iata-yatha, maiu-mayu, nitica-nadika, pleava-plava, pricina-pracina, geamana-jamana, iasca-jaska, limba-lamba, muerea-muherea (mulier-mulieris în Latina), nimica-nimica, pluta-pluta, și ele continuă. Dar să vedem cum numărau vedicii în sanscrită: una, duya, treya, patra, pancia, sase, sapta, ashte, nava, dasha, shata-suta (centum în Latina).

Toate aceste asemănări sunt prea multe pentru a fi simple coincidențe. De aceea un nou efort de a le studia, bazat și pe cercetare interdisciplinară, este tot mai necesar.

CREDIȚA

Când teosofii se leagă de credința noastră creștină considerându-ne ocultiști și dogmatici poate că au și ei punctul lor de vedere. Dacă împăratul roman Traian ne-a cucerit 14% din Dacia, transformându-ne într-o provincie romană, nu înainte de a fura tezaurul lui Decebal, ne-a dat în schimb Creștinismul cu Dogma (crede și nu cerceta) Imaculatei Concepții (referitor la Fecioara Maria) cu Magia, Profeția și Magii, cu care începe Nativitatea (Nașterea Domnului Isus). Din punctul acesta de

vedere ne redescoperim creștinii, ne redescoperim pe noi, creștinii, ca dogmatici, ocultți crezând în magi și magie, profeți și profeție, întorcându-ne de fapt la perioada pelasgică. Pentru că adevărul nu poate fi niciodată distrus, consider și eu, azi, ca aceia esoterici, că „nu există religie și nici lege mai presus ca adevărul“!

Creștinismul a devenit azi parte a tradiției poporului român. Creștinismul ortodox, care ne-a făcut să luptăm, „și să murim pentru el“ nu

înseamnă că nu voi comenta, însă, Adevărul, așa cum este el.

Pentru aceste religii, au murit și mor mii și milioane de oameni; dacă în perioada medievală a creștinismului și islamismului s-au vărsat tone de sânge, s-au adunat prozeliți din vârful săbiilor și s-au construit biserici și moschei pe hecatombe de victime umane, aceasta a continuat și continuă ... Evreii măcelăriți în mod bestial de hitleriști și prozeliții lor... în numele cui și pentru ce?! Irlandezi din nordul și sudul țării, creștini, catolici și protestanți, frați, omorându-se ... pentru ce? Iugoslavii, trei frați din aceeași mamă și tată, vorbind aceeași limbă, își aleg trei religii și ... se măcelăresc. Nu pot aștepta ziua aceea când Iisus, Mahomed, Moise, Budha... Gebeleizis ori ZAMOLXIS se vor coborî pe Pământ să vadă ce se întâmplă aici, în numele lor... când de fapt esența tuturor religiilor este cea a bunului simț și a adevărului ca lege universală... „NICI O RELIGIE SAU LEGE MAI PRESUS CA ADEVĂRUL“.

13. Simbolistica la pelasgi

„Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,

Nici sâmburul luminii de viață dătător,

Nu era azi, nici mâine, nici ieri,

nici totdeauna,

Căci unul erau toate și totul era una,

Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată

Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,

Pe-atunci erai TU, singur, Doamne, Tu, ZAMOLXIS

Încât mă-ntreb în sine-mi:

Au-u-u-u... cine-i zeul cărui azi plecăm a noastre inemi??!!“

„Rugăciunea unui dac“ ,

M. Eminescu (puțin modificată de N. Săvescu)

Dacă după Nicolae Densușianu pelasgii au construit cel mai mare și mai puternic imperiu în Europa preistorică, întinzându-se din pustiurile Saharei până în Munții Norvegiei, din păcate nu au lăsat nimic scris care să le dovedească trecutul măreț în afară de pietre și ruine cu „zmângălituri“ ciudate, despre care nimeni nu s-a gândit că ar putea reprezenta ceva.

Alergând pe întinsurile Europei, răspândindu-și cultura și limba, arienii, pelasgii, tracii carpatodanubieni au generat „cultura latină“ a lumii. Întotdeauna în spatele unei culturi mari se găsește o alta, neobservată, uitată, ignorată... și care a fost cultura, civilizația în spatele celei grecești, latine?

Departate în lume, foarte departe, pe întinsurile Asiei, tocmai în India, în urmă cu 4-5000 de ani o civilizație ariană i-a „invadat“ pe locuitorii aceluia

spațiu, provocând o adevărată „explozie“, nu numai culturală, ci și socială. Indienii își amintesc și azi de acei arieni, populație albă, care s-a suprapus populației locale negroide și care, din dorința „rasistă“ de a nu se amesteca fizic cu populația locală, au creat „castele“.

Cultura vedică, până azi, cea mai veche din lume, din care își trag originea cea caldeeană, egipteană, iudaică și creștină, care stă la baza întregii civilizații a lumii, este considerată ca pornind din spațiul carpato-dunărean... (și nu de către români, ci de cei de la Cambridge, Anglia, precum și de către americani, și asta nu de cinci sau zece ani, ci de mai mult de o sută de ani!). Când ni s-a spus nouă în istoria „noastră“ de posibilitatea originii culturii vedice de la noi... câți dintre români au auzit despre ea?!

De multe ori trebuie să ne uităm la istorie „privind ca în oglinda retrovizoare a automobilului“ (privind în ea, în spate, ne ajută de fapt să mergem înainte!), observând efectele unei civilizații asupra altora și descompunând-o cu privirea! Este foarte greu de imaginat căutarea urmelor acelei imense civilizații pelasgo-carpato-danubiene în... centrul Asiei, într-o perioadă preistorică fără literatură scrisă (cel puțin negăsită încă), fără anale și cronici, ci numai cu ce a rămas în „literatura vorbită“ ...vedică.

Helena Petrovna Blavatsky (1831-1891), în celebra sa sinteză,⁸⁹ amintește despre acei „pur arieni“, ale

căror urme se găesc peste tot în Europa, urme pe care Dr. Schliemann le scoate la iveală din ruinele Troiei, semne și simboluri gravate pe pietre, vase și obiecte, de neînțeles și ignorate ca atare ori considerate simple ornamente, dar căroro strămoșii noștri le dădeau înțelesuri mistice pe care le mai găsim încă în culturi izolate, uitate în lume.

Când în vara anului 1995 călătoream în Orient, m-am oprit și în insula Bali din Arhipelagul Indoneziei, a cărei populație hindusă trăia într-o epocă uitată de sute de ani, închinându-se la zei și zeițe luate dintr-o lume de povești, construind „în disperare“ temple ciudat ornamentate și colorate, cu zvastici desenate pe pietre de hotare și care, cu superstiții necunoscute nouă, trăiește într-o lume spirituală amintindu-mi de cea a noastră, dacică, unde un simplu cerc desenat sau săpat în lemn avea o anumită însemnătate, iar dacă-i adăugau un punct, o linie ori o cruce în mijloc își schimba cu totul înțelesul.

În acest univers difuz de religii uitate, pierdute sau actuale, în care lumea preistorică ne invadează prezentul prin simboluri ciudate, în care-i descoperim pe străbunii noștri, pelasgii carpato-dunăreni arieni răspândindu-se spre vestul Europei,

dând naștere italienilor, spaniolilor, portughezilor și francezilor - ori răspândindu-se în Asia, împărștind cultura vedică ce renaște acolo departe, ori cutreierând drumurile Asiei Mici, trecând peste Egipt până în Caldeea, creând sacrul și ocultul în Babilon... uneori ai impresia unui

chibrit aprins într-o magazie de praf de pușcă, veche și uitată, dar care încă poate exploda. Cine au fost acești arieni, vedici, pelasgi, daci... în ce colțuri uitate ale lumii ori... ale țării noastre vor descoperi arheologii într-o zi trecutul lor simbolistic-spiritual, pe care azi îl vedem doar ca reflecții ale unor imagini din oglinzile istorice ale altor popoare, cu care au venit în contact?

HARTA ÎN MOZAIC DE LA MADABA

Dr. Viorica ENĂCHIUC

Literatura de specialitate precizează cu multe amănunte dezvoltarea civilizației geto-dacice până la căderea regelui Decebal și apoi a organizării provinciei DACIA ROMANA până la părăsirea ei din ordinul împăratului Aurelian. Printre altele se precizează că, o dată cu căderea regelui Decebal și organizarea provinciei Dacia Romană, statul dac a încetat să mai funcționeze, iar dacii liberi atacă singuri sau asociați cu populațiile migratoare teritoriile Imperiului Roman. După anul 271 se insistă asupra organizării capetelor de pod la nord de Dunăre prin recondiționări sau construcții de cetăți între anii 324-565, de către împărații romano-bizantini și asupra diferitelor lupte purtate de armatele romano-bizantine cu diferiți migratori, făcându-se rare referiri la populația locală a Daciei. Vechii locuitori ai Daciei sunt prezentați lapidar, în luptă cu migratorii sau ca fiind supuși de către aceștia, care-i remarcă cu prilejul deselor incursiuni în Imperiul bizantin; s-au emis și ipoteze privind retragerea vlahilor din fața populațiilor migratoare în păduri, munți sau locuri mlăștinoase.

Până în prezent se luau în discuție doar hărțile întocmite de geografi italieni și arabi, în secolele XI - XIII, potrivit cărora în Dobrogea și ținuturile învecinate erau notate în jur de 7 orașe și centre comerciale. Se concluzionează că datorită migrațiunii diferitelor populații valahii au fost hărțuiți și împiedicați să întemeieze primele state feudale românești până la începutul secolului al XIV-lea. Aceste fapte au determinat diferiți specialiști să vorbească despre un „mileniu obscur în istoria românească“

VLAHII ÎN RELAȚII COMERCIALE CU ORIENTUL APROPIAT

Cercetările arheologice, istoriografice și arhivistice din ultimii cinci ani aduc noi dovezi cu privire la organizarea vlahilor în secolele III-XIII.

Ne vom referi în primul rând la un

document cartografic, „harta în mozaic de la Madaba“, care prezintă dovezi cu privire la organizarea vlahilor în secolele VI-VII și legăturile comerciale între Valachia și Orientul Apropiat pe Dunăre, Argeș, Buzău și Siret. Descoperită la sfârșitul secolului al XIX-lea, a fost publicată de reverendul Petru Cleophas, bibliotecar la Mănăstirea greacă din Ierusalem. Harta în mozaic a fost distrusă parțial de construcția unei biserici ortodoxe feudale care făcea parte inițial dintr-o locuință pe care Petru Cleophas a datat-o în secolele IV - V e.n. (Fig 1). Tot după părerea sa, acest document cartografic ar nota fluviul Iordan, Marea Moartă, Ierusalemul și alte sanctuare din împrejurimi în care a călătorit proorocul Eremia. Nicolae Iorga, după ce vizitează monumentul, publică un fragment din harta în mozaic de la Madaba și precizează că a fost executată în secolul al VI-lea e.n. și se referă la „Țara Sfântă“ în care este localizat Ierusalemul și alte cetăți din împrejurimi. (Fig. 2). Cercetările arheologice contemporane datează construcția în care se încadrează harta în mozaic în secolul al VI-lea e.n. fără a face o analiză a localităților consemnate. Acest document cartografic este obiectiv al cercetărilor mele, pe care le-am întreprins pe o perioadă de doi ani, ale căror rezultate le prezint în lucrarea de față. Dacă se analizează cu atenție harta în mozaic (Fig. 3), se remarcă în plan central existența unei cetăți care se află pe țărmul unei mari. (Fig. 2) Dacă această cetate ar fi Ierusalemul, așa cum s-a afirmat până la noi, acest oraș ar fi trebuit să fie situat la o oarecare depărtare de țărmul Mării Moarte și nu în imediata lui apropiere. În ținuturile din dreapta cetății sunt consemnate fluviul Euftrat și orașul Nicopolis. Dacă marea reprezentată ar fi Marea Moartă, ar fi trebuit să aibă în dreapta orașul Ierusalem și în partea țărmului stâng, fluviul Euftrat. Dar în cazul nostru cetatea și fluviul sunt situate pe aceeași parte a mării reprezentate. În acest caz, este vorba despre Marea

Neagră, iar cetatea este KONSTANTINOPOL. Tot pentru localizarea în spațiu a acestei cetăți pledează inscripția în limba greacă din partea de nord-vest a cetății: „HAGIATTOLIC IEROYCA KLHR“, „Zidul orașului eroic Konstantinopol, Hrist (în sensul de oraș al creștinătății). Acest zid este la oarecare depărtare de oraș. Se cunoaște că zidurile cele mari ale orașului Konstantinopol au fost ridicate din porunca împăratului bizantin ANASTASIUS în anul 512 e.n., la o distanță de 40 km de oraș, și se situează pe o lungime de 80 km de la țărmul Mării Marmara la Marea Neagră. Prescurtările K și HR se întâlnesc și pe monedele bizantine din secolele V-VI e.n. Orașul Nicopolis, situat la răsărit de fluviul Euftrat, este cel amintit de scriitorii antici în Armenia Mică. În partea de vest a orașului Konstantinopol și în extremitatea sud-vestică a fragmentului de hartă în mozaic (fig. 3) poate fi remarcată consemnarea orașului Neapolis pe care scrierile antice îl situează în Macedonia 11. În acest caz, fluviul reprezentat în nord care se varsă în mare prin cinci guri poate fi identificat cu DUNĂREA, iar ținuturile de la nordul lui, cu Câmpia Valahă. Tot pentru această localizare pledează și consemnarea cetății ALTIS (ALTINA) la sud de Dunăre și a cetății IERIKO (ERGAMIA) în interiorul Traciei, care au fost zidite din ordinul împăratului Iustinian 12

Notările pe Dunăre și la nord de fluviu (fig.3) implică posibilități de datare. Astfel, ruinele podului din dreptul fostei cetăți Drobeta sunt dezafectate pe jumătate. Cetatea de pe malul drept al Dunării, Drobeta, nu mai funcționează, ea fiind distrusă de raidurile hunilor conduși de Attila în anul 448 e.n. și nu a mai fost reclădită de Iustinian deoarece era expusă năvălirilor migratorilor dinspre vest¹³. Ruinele podului din dreptul fostei cetăți Sucidava împiedică circulația corăbiilor pe Dunăre și pe hartă se consemnează că de la acest pod comerțul se efectuează cu ambarcațiuni mai mici.

Cetatea Sucidava nu mai este consemnată deoarece a fost distrusă în cea de-a doua jumătate a secolului al VI-lea e.n. de către avari 14. Având în vedere precizările de mai sus, reprezentările din „harta mozaic de la Madaba“ se pot data în secolele VI-VII în timpul domniei împăratului bizantin Mauricius (582-602). La răsărit de ruinele podului de la Sucidava, pe malul stâng al Dunării, se remarcă notarea unor cetăți și a unor puncte comerciale (fig.3). Sub reprezentarea a două ovicaprine (care simbolizează zona de câmpie și comerț cu produsele obținute de la aceste animale) se remarcă inscripția în limba greacă: „AIN NEN A () NYNOCA CFAC“, adică Renumitul comandament NYNOSAPSA, apărut de un șanț Comandamentul este reprezentat grafic prin consemnarea unui turn împrejmuț de un șanț. Tema SAPSA, SABSA, întâlnită în denumirea comandamentului NYNOSAPSA, se întâlnește astăzi în denumirea râului Saba, afluent al râului Argeș. Comandamentul Nynosapsa poate fi identificat în construcția din secolul al VI-lea descoperită de arheologi la Turnu Măgurele, care a funcționat până în feudalismul timpuriu 15.

NAVIGAȚIA PE RÂURILE ARGEȘ, IALOMIȚA, PRUT, BUZĂU ȘI SIRET

În continuare, acolo unde Dunărea face o arcuire spre nord, se remarcă o cetate cu patru turnuri, care nu este nominalizată, ceea ce înseamnă că este vorba de o cetate cu caracter militar fără implicații comerciale. Această cetate se poate identifica, după părerea mea, cu faza a doua surprinsă în cadrul cetății de la Giurgiu, cercetată de arheologul Dan Căpățână 16. Între această cetate și vărsarea unui râu se notează trei porturi comerciale. Porturile pot fi identificate în descoperirile efectuate în teren pe teritoriile comunelor Gostinu, Prundu și Greaca. Portul care a funcționat pe teritoriul comunei Greaca avea, în afară de ieșirea la Dunăre și ieșirea la râul Argeș, ieșire descoperită de noi pe teritoriul comunei Gostinari 17. Râul ARGES este consemnat sub numele de „AERMAKALLI ROIC“,

„fluviul AERMAKALLI“. În continuare, spre est, este reprezentat Bărgăganul lipsit de apă, pentru a fi evitat de navigatori. La nord de Bărgăgan se varsă în Dunăre un râu care coboară din zona subcarpatică și care poate fi identificat cu râul IALOMIȚA, consemnat de scrierile din secolul al VI-lea sub numele de HELIBACHIA 18. Mai sus este alt râu care pornește din zona carpatică și este flancat pe o înălțime din partea dreaptă de o cetate care se numește ATA. Cetatea ATA este menționată încă din anul 231 de o inscripție în limba greacă descoperită pe teritoriul Gorgippii, din sudul Rusiei în anii 1892-1894, prin care ni se comunică faptul că ALEXANDRU, fiul lui Hymenis, cetățean al ATEI, trimisul regelui Tiberius Iulius Cotiso III, fiul marelui rege Rescuporida, încheie o alianță cu regele bosforian SAYROMATA III. În inscripție se mai menționează că regele Tiberius Iulius Cotiso III este prieten al romanilor și al regelui bosforian SAYROMATA III. În așezare s-au descoperit alături de monede emise de Sayromata III și monede de aur și aramă emise de regele Tiberius Iulius Cotiso III. Având în vedere că regele Cotiso III, prin filieră sud-tracică, este contemporan cu Ovidiu, Tiberius Iulius Cotiso III este rege al dacilor liberi în anul 231. Străbunicul lui, Cotiso I, a domnit între anii 38-30 î.e.n. 20. Suetoniu ne informează că Augustus a făgăduit de soție regelui dac Cotiso pe fiica sa Iulia și a cerut de soție pentru el pe fiica regelui dac 21. Probabil că această promisiune s-a împlinit, deoarece strănepotul său Cotiso III ia numele fratelui străbunicei – Tiberiu – fost împărat roman, și al Iuliei, din dorința de a dovedi dreptul de a domni pe întregul teritoriu al Daciei care-i revine prin succesiune. Cunoaștem că înainte de Cotiso III a domnit tatăl său, marele rege RESCUPORIDA. Cunoșcându-se succesiunea regilor daci de la Burebista până la Decebal, înseamnă că într-o anumită perioadă, între Decebal și Rescuporida, a domnit Cotiso II. Acest document demonstrează că statul dac a funcționat și după căderea lui Decebal, fiind reorganizat de către dacii liberi, și atingând o deosebită înflorire în secolele

VI-VII e.n., după cum se precizează prin harta în mozaic de la MADABA. Dacă luăm în considerare și concluziile geografilor care precizează că Buzăul a curs într-o perioadă și pe cursul superior al Călmățuiului, putem identifica existența cetății ATA în localitatea Pietroasa, jud. Prahova.

Documentul cartografic ne informează că Siretul și Prutul se vărsau în Dunăre, mai la sud decât se varsă astăzi. La vărsarea Prutului se afla o insulă triunghiulară consemnată și de portulantele italiene de mai târziu 23. De aceea, cetatea BARAIS (BĂRBOȘI) este notată pe Siret mai sus de vărsarea în Dunăre.

De-a lungul Siretului mai este localizată o cetate mai mică, apărută, pe malul stâng, numită „BHTOMAR-CEANK“, „La mestecenii luptătorilor vechi“, care se poate să ne identifice cu o cetate care funcționa pe locul fostei cetăți PIROBORIDAVA (fig.4). Sub numele localității este adăugat cuvântul MAIOYMAS, care se poate referi la existența unui târg anual organizat aici în luna mai. În interiorul buclei celei mai arcuite pe care o face Siretul se află cetatea cea mai importantă, capitala statului vlah în secolele VI-VII, care se numește AKMOBA. Această cetate se poate identifica în ruinele cetății de pe dealul Cozla, Piatra Neamț, descoperită de arheologul C-tin Mătase, ruine distruse de construcția unui restaurant. Se află deci în apropierea cetății dacice Petrodava, consemnată de Ptolemeu în interiorul aceleiași bucle făcute de cursul râului Siret (fig.4). Peste ruinele cetății Petrodava s-a ridicat o fortificație în Evul Mediu timpuriu 24.

RELAȚII DIPLOMATICE ȘI MILITARE ALE VLAHILOR

Pentru a ilustra organizarea vlahilor la nord de Dunăre în sec. VI-VII e.n. vom aduce în discuție un moment din ISTORIA BIZANTINĂ redactată de secretarul imperial și guvernatorul capitalei (Konstantinopol) TEO-FILACT SIMOCATA.

(Continuare în pagina 14)

În vecinătatea cetății militare Blidaru, arheologii scot la iveală...

Arhitectură sacră a geto-dacilor

Dr. Adriana Pescaru
Eugen Pescaru

La circa 200 m deasupra pârâului Pietros, pe drumul ce duce spre Luncani, de la cetatea de pe înălțimea Blidaru, se află pindenul ce poartă numele „Pietroasa lui Solomon“. Locul amenajat, se pare, încă din antichitate ca platou s-a pretat pentru diverse construcții încă în perioada dacică.

Forma platoului ușor trapezoidal are dimensiunile de aproximativ 70 x 40 m; 806 m altitudine, Longitudine E 23°09'52" Latitudine N 45°39'40".

Descoperirea unui număr oarecare, șase probabil, de plinte de calcar cu dimensiunea de 0,75 m diametru și 0,42 m înălțime ne-a îndreptățit să localizăm aici un sanctuar de genul aliniamentelor.

Cercetarea sistematică, efectuată în anul 1986, a identificat zona cu construcții antice și locul de amplasare al sanctuarului. Plintele sale au fost demontate de-a lungul timpului cu ocazia lucrărilor agricole. Cu acest prilej a fost găsită o piatră,

dar în poziție secundară, având dimensiunile amintite, ceea ce confirmă prezența unui edificiu de cult în apropierea cetății dacice de pe Blidaru.

Reluarea și extinderea activității agricole pe platoul cu pricina a făcut ca în anul 2000 să fie identificate și scoase la suprafață, din două puncte diferite, încă trei plinte, din calcar. Una dintre plintele păstrate în condiții bune are diametrul de 0,75 m și grosimea variabilă între 0,28-0,33 m, (pare să fie ruptă pe jumătate!)

În aceste condiții, s-a procedat la realizarea unei noi cercetări sistematice pentru delimitarea suprafeței amplasării și eventual, a orientării sanctuarului.

Astfel au fost vizate

terasele din punctul „Pietroasa lui Solomon“, care au dat la iveală existența a două sanctuare. Unul dintre sanctuare avea în componență plinte de genul celor cunoscute până în prezent la sanctuarele de la Costești - Cetățuie sau din cadrul celorlalte așezări din teritoriul Daciei.

Cel de-al doilea sanctuar cuprinde alt gen de plinte, mult mai mari și deosebite de ceea ce cunoaștem. Dimensiunea acestora este de 0,75 m diametru și 0,60 m înălțime. În cazul plintei fiind practicate patru orificii, probabil pentru manevrare. Distanța dintre aceste plinte din calcar era de 0,20 m.

Sanctuarele, adevărate temple ale antichității geto-dace reprezintă

ingeniozitatea, talentul și priceperea constructorilor pentru astfel de edificii de cult de mari dimensiuni și cu o structură arhitectonică deosebită. Aproape fiecare fortificație, indiferent de caracterul său, are în componența sa arhitecturală și constructivă, sanctuare. Aceste sanctuare sunt rectangulare de tipul aliniamentelor de plinte din calcar sau andezit și circulare, simple sau complexe.

În literatura de specialitate sunt menționate până în prezent pe teritoriul fostei Dacii un număr de 33 de sanctuare. De tipul aliniamentelor sunt cunoscute 25 de sanctuare și anume: Costești patru, Blidaru două, Piatra Roșie unul, Sarmizegetusa Regia nouă, Bănița unul, Piatra Craivii două, Căpâlna două, Racoș unul, Barboși unul, Bâta Doamnei două; iar în cea de-a doua categorie – cele circulare – sunt incluse opt sanctuare, și anume: Sarmizegetusa Regia două, Fețele Albe unul, Pecica unul, Racoș unul, Brad unul, Dolinean unul, Butuceni unul.

Despre sanctuarele patruleter de tipul aliniamentelor s-a spus în general puțin. Ceea ce cunoaștem la ora actuală este că ele erau constituite din plinte de calcar, andezit sau lemn – cazul sanctuarului de la Barboși – dispuse pe patru sau șase rânduri.

Componența structurală a monumentelor de tipul aliniamentelor este de 4 șiruri a 15 plinte din piatră de calcar sau andezit fiecare; 6 șiruri a 6 plinte, 6 șiruri a câte 7 plinte, 3 șiruri a câte 6 plinte fiecare, 6 șiruri a 10 plinte.

Pe aceste plinte se ridicau coloanele de lemn sau piatră. Sunt numeroase cazurile când pe suprafața plintelor au fost găsite urme de cărbune de la coloanele de lemn arse în timpul unui incendiu. Plintele erau prevăzute cu o adâncitură circulară la câțiva centimetri dinspre exterior, ce servea la fixarea coloanelor. O

parte dintre ele aveau și alt gen de adâncituri în formă de jgheab ce servea la scurgerea apei (?) de pe suprafața netedă. Astfel de situații întâlnim la plintele ce compuneau sanctuarul de pe terasa a X-a de la Sarmizegetusa. Coloanele de piatră care se înălțau pe suprafața plintelor descoperite erau de două tipuri: cu corpul cilindric, tamburii găsiți risipiți în cetate (92-118 cm înălțime și 31,5-82 cm diametru) și cei găsiți în sanctuar, cu partea inferioară îngroșată (118-133 cm înălțime și 81-85 cm diametru în partea de jos, 75 cm diametru în partea de sus).

Excepție, de la sistemul constructiv bine cunoscut în cazul sanctuarelor, în ce privește forma plintelor, indiferent de diametrul lor, face „sanctuarul“ de la Racoș. Dimensiunile variabile ale tamburilor de la 75-80 cm în partea de jos și 45-50 cm în partea de sus, la o înălțime de doar 50 cm, poziționarea acestora în teren și imposibilitatea de a reconstitui numărul lor impun rezerve din partea noastră în a le atribui o destinație precisă.

Elementele, componente ale edificiului de cult, în special, plintele erau așezate direct pe stâncă terasei sau pe fundații realizate prin săparea în umplutura terasei a unor lentile în formă de pâlnie și umplute succesiv cu piatră de râu și argilă, în vederea consolidării terenului. Pe plintele din calcar se ridicau apoi coloanele din lemn, care susțineau acoperișul templului în două ape, din lemn și șindrilă; în cazul bazelor din piatră de andezit, tamburii coloanelor erau lucrate din același material.

Pentru aproape fiecare sanctuar se cunosc două sau chiar trei faze de construcție.

Numai la Sarmizegetusa Regia sanctuarele cu plinte de calcar cele mai vechi sunt înlocuite, într-o fază ulterioară de altele cu stâlpi de andezit, iar sanctuarele cu stâlpi de calcar sunt înlocuite cu cele cu baze de andezit.

La Sarmizegetusa Regia există și două sanctuare din andezit, care îmbină coloanele și stâlpii din același material. S-ar părea că etapa de construcție a sanctuarelor în piatră de calcar corespunde perioadei lui Burebista și celei de după el, iar cea a celor din andezit ar fi din vremea regilor din sec. I p.Ch. dacă nu cumva numai din a doua jumătate a sec. I p.Ch. și din timpul lui Decebal.

Plintele și o parte din coloană erau înfipte, într-un strat de umplutură din lut care constituia de fapt nivelul de călcare, pavimentul edificiului respectiv. Săpăturile arheologice n-au descoperit un alt element care să fi slujit acestui scop, lespezi din piatră bunăoară.

Pe lângă datele legate de sistemul constructiv de rezistență, pentru existența unui acoperiș pledează și platformele de la intrarea în sanctuare, realizate în tehnica zidului dacic, care, probabil, aveau pe nivelul lor de călcare un placaj din lespezi de piatră, cazul sanctuarului mare de andezit sau un paviment de lemn, ce se continua în partea dinspre sanctuar cu o treaptă de intrare.

Descoperirea abia în ultima vreme, a câtorva noi elemente constructive, ne dă posibilitatea reîntregirii arhitecturale a sanctuarelor. De-a lungul timpului, acestea au fost considerate lăcașuri sub cerul liber.

Aceste edificii de cult erau amplasate de regulă în afara incintei fortificației propriu-zise, excepție făcând doar un singur sanctuar de la Costești, care se găsea în interiorul fortificației. Ele se ridicau pe terase special amenajate de mâna omului în roca din care era constituită înălțimea unde se găsea cetatea căreia îi aparțineau.

Fin cunoscător al istoriei diplomatice românești, prof. univ. dr. Aurel Preda a început în numărul anterior al revistei Dacia Magazin o radiografie pertinentă a ceea ce a însemnat cu adevărat pentru România semnarea Tratatului de la Trianon.

Stabilirea frontierelor statului român, în ițele încurcate ale diplomației europene, a reprezentat momente de răscruce ale istoriei noastre, momente surprinse semnificativ de autorul acestui studiu.

• Prof. univ. dr. Aurel Preda

TRANSILVANIA SAU BASARABIA

REFLECȚII CONTEMPORANE ASUPRA TRATATULUI DE LA TRIANON

(continuare din numărul trecut)

Propaganda revizionistă maghiară în perioada interbelică

În toată perioada interbelică, Ungaria a avut ca singur scop desființarea ordinii internaționale stabilite prin sistemul Tratatelor de pace de la Versailles, datorită cărora ea a pierdut 42% din teritoriul avut anterior. De fapt, statele revizioniste au încercat să se prevaleze de art.19 din Pactul Societății Națiunilor, după care tratatele ar fi trebuit supuse examinării când deveneau impracticabile.

Propaganda iredentistă maghiară s-a realizat prin: crearea de societăți cu caracter revizionist, atât în țară, cât și în străinătate; publicarea de cărți, reviste și hărți revizioniste; ținerea de conferințe și vizite ale deputaților din parlamentele țărilor europene, în scop revizionist; inaugurarea de statui și zboruri revizioniste, construirea de parcuri, realizarea de filme și operete cu caracter revizionist; cultivarea sentimentului revizionist la fiecare aniversare a revoluției de la 1848 și folosirea Bisericii maghiare în scopuri propagandistice; agitarea problemei minorității maghiare, în special în SUA.

S-au făcut tot felul de scenarii pentru slăbirea statelor succesoare

monarhiei austro-ungare, în special față de România.

S-au fundamentat tezele „transilvanismului“, potrivit cărora Transilvania ar fi diferită istoric de Ungaria și românii ardeleni ar fi diferiți de cei din Regat (evident, această teză era în contradicție cu susținerea unității Ungariei!?) în scopul realizării Confederației dunărene sub conducerea Ungariei; unirea Austriei și Ungariei sub sceptrul habsburgilor și recuperarea fostelor teritorii ungurești; încheierea de acorduri cu țările Micii Înțelegeri, în schimbul recuperării fostelor teritorii ungurești etc.

Un loc aparte, în cadrul planurilor revizioniste, îl are activitatea lordului Rothermere din Marea Britanie, care din 1927 a dus o campanie sistematică în întreaga lume pentru schimbarea parțială a granițelor stabilite la Trianon. În legătură cu Transilvania, a susținut planul decupării ei, asemănător modului în care s-a făcut ulterior prin Dictatul de la Viena.

Dictatul de la Viena

Istoriografia maghiară consideră greșită întrebuintarea termenului de „dictat“, preferându-l pe acela de „arbitraj“. Dar sentința, în cazul arbitrajului româno-maghiar, a fost pronunțată sub influența con-strângerii. **Actul de la Viena era în afara ordinii internaționale, căci**

Prof. univ. dr. Aurel Preda
de la 1 septembrie 1939, Germania declanșase al doilea război mondial. Până atunci, Germania achiziționase importante teritorii prin forță și amenințarea cu forța. Este important de subliniat că Ungaria a fost părtașă la majoritatea revizuirilor germane (sudul Slovaciei, Ucraina subcarpatică, o parte din teritoriul iugoslav și jumătate din Transilvania).

Izolată politic, după ultimatumul sovietic, România a dus negocieri cu Ungaria (16-24 august 1940), având la bază principiul schimbului de populație și rectificarea frontierei vestice, în funcție de numărul populației strămutate. În schimb, Ungaria a venit cu o cerere exagerată de 69.000 kmp din Transilvania, care ar fi cuprins 2,2 milioane de români, 1,2 milioane de maghiari și încă 500.000 de germani.

Deoarece Germania se pregătea de război contra celui care era încă partenerul sovietic și deci era interesată de desfășurarea unui conflict româno-ungar, în scop strategic, fără alte considerente, a acordat Ungariei 42.243 kmp, cu 1.178.343 de români, 912.471 de unguri, 68.267 germani și 138.830 de evrei, deci mai puțin decât se aștepta Budapesta. Hitler, austriac de origine, nu-i avea la inimă pe politicienii unguri și nu avea încredere în ei.

Convenția de armistițiu și Tratatul din 1947

Convenția de armistițiu semnată de România la 12 septembrie 1944 prevedea la art. 19 că „întreaga Transilvanie sau în cea mai mare parte a ei“ va reveni României. Această formulare „ambiguă“ s-a datorat intenției Puterilor Aliate și Asociate de a încuraja Ungaria să se alăture coaliției antifasciste. În timpul Confederației de pace de la Paris, Ungaria a cerut anexarea a 22.000 de kmp din Transilvania. Abia la 20 ianuarie 1945, guvernul ungar, instalat la Szeged, a semnat și el armistițiul, abandonând teritoriile obținute cu sprijinul Germaniei și Italiei, prin Tratatul de la Trianon, au fost restabilite în întregime.

Tratatul de pace din 10 februarie 1947, dintre România, pe de o parte, și Puterile Aliate și Asociate, de cealaltă parte, în art.2, confirma anularea „hotărârilor sentinței“ de la Viena din 30 august 1940, revenindu-se la frontiera care exista din 1 ianuarie 1938.

În tratat s-a specificat că s-a revenit la frontierele din 1 ianuarie 1938 și nu s-a făcut direct referire la frontierele stabilite prin Tratatul de la Trianon, pentru că URSS nu a participat la Conferința de pace din 1919-1920. Dar, implicit, revenindu-se la frontierele din 1 ianuarie 1938 și anulându-se „sentința“ de la Viena din 1940, se reconfirmau prevederile Trianonului.

Abia la 8 martie 1945 a fost reintrodusă administrația românească în nordul Transilvaniei.

Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele sale asupra României

Pactul Ribbentrop-Molotov supraviețuiește prin consecințele sale în ceea ce privește teritoriile cu o populație românească: Bucovina, Herța, Basarabia de Sud, deși el a fost condamnat și de Congresul deputaților poporului al URSS, la 24

decembrie 1989 (menționăm că **Sovietul Suprem al URSS nu l-a ratificat, de fapt, niciodată**).

Bucovina a fost ruptă din Moldova istorică în 1775 pentru a fi alipită Imperiului habsburgic, din considerente geostrategice (lega provincia Galiția de Transilvania). Apoi, a fost colonizată, în principal cu elemente slave, pentru a-i schimba caracterul său românesc.

La începutul primului război mondial, ucrainenii care erau împărțiți între Imperiul austro-ungar și Rusia au fost înconjurați de Puterile centrale să lupte de partea lor, în schimbul creării unui Mare Stat al Ucrainei (el trebuia să cuprindă și Bucovina, deoarece administrativ a făcut parte, între anii 1786 și 1848, din provincia Galiția).

La pacea de la Brest-Litovsk, **Austro-Ungaria a propus Ucrainei, prima dată recunoscută ca subiect de drept internațional, ca în schimbul a un milion de puduri de grâu să cedeze Bucovina.**

Prăbușirea Imperiului austro-ungar și afirmarea drepturilor popoarelor la autodeterminare a determinat românii din Bucovina să proclame unirea lor mult așteptată cu România. Hotărârea a avut loc în cadrul Congresului general al Bucovinei, de la Cernăuți. Tratatul de pace dintre Puterile Aliate și Asociate și Austria, de la Saint Germain en Laye (10 septembrie 1919) recunoștea pe plan internațional hotărârea românilor bucovineni (Art.59). În perioada interbelică, Rusia sovietică și apoi URSS nu au formulat nici o pretenție asupra Bucovinei, până la ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940.

Stăpânirea URSS asupra nordului Bucovinei nu a avut la bază nici un principiu de drept internațional și nici o justificare istorică.

Ținutul Herța

Nici în Protocolul adițional din 23 august 1939 și nici în ultimatumul

sovietic din 26 iunie 1940 adresat României nu se făcea nici o referire la ținutul Herța (400 km), care a fost ocupat de Armata Roșie și care, de drept, făcea parte din vechiul Regat.

Basarabia

1. La 1711, Petru I. și D. Cantemir au semnat Tratatul prin care Rusia țaristă se angaja să respecte și să apere râul Nistru drept graniță dintotdeauna a Moldovei (Art. XII și Art. XVI).

2. Dar, după un interval de o sută de ani, Imperiul țarist ajuns la Nistru, prin Pacea de la București (1812), ia în stăpânire Basarabia de la Imperiul otoman, care prin aceasta viola contractul de vasalitate încheiat cu Moldova.

Din punct de vedere juridic, turcii renunțaseră la ceva care nu le aparținea, căci, atunci când Moldova se supuse suzeranității turce, Poarta acceptase să respecte integritatea teritorială a țării. **(Din același motiv, turcii au refuzat cererea privind cedarea unei părți a Moldovei, formulată de polonezi în 1699, în timpul negocierilor de pace de la Karlowitz).** Deci Rusia a devenit complice la violarea contractului de drept internațional. Or, complicitatea la violarea unui contract de drept internațional nu poate crea dreptul.

3. Primul război mondial a prilejuit destrămarea și celui de-al doilea imperiu multinațional, după cel austro-ungar. Guvernul revoluționar rus și apoi cel bolșevic au proclamat dreptul de autodeterminare al popoarelor din fostul imperiu țarist. Finlandezii, estonienii, letonienii, lituanienii, polonezii, georgienii, cazacii, ucrainenii și-au format propriile guverne autonome.

La 2 decembrie 1917 s-a proclamat Republica Democrată Moldovenească în cadrul Republicii Democratice Rusești, iar la 24 ianuarie 1921 aceasta a devenit independentă. Actul de independență al Republicii Moldovenești s-a înfăptuit după

proclamarea independenței Ucrainei (12 ianuarie 1918).

Consiliul Național al ucrainenilor a recunoscut Basarabia ca entitate separată, încă în august 1917.

Realizarea unirii Basarabiei cu România s-a făcut în baza principiilor wilsoniene, în „puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor“ (27 martie – 9 aprilie 1918).

În scrisoarea de acreditare a primului reprezentant al Misiunii diplomatice Ucrainei, C. Matzievici, prezentată regelui României Ferdinand I, la 26 iulie 1919, și premierul, se recunoștea Nistrul drept graniță definitivă dintre cele două state.

Rusia sovietică, deși proclamase dreptul la autodeterminare al popoarelor, nu dorea să-l respecte. De aceea nu a recunoscut Tratatul de la Paris din 28 octombrie 1920, prin care Puterile Aliate și Asociate (fără SUA) recunoșteau într-un document de drept internațional apartenența Basarabiei la România.

Reprezentanții ruși, nebolșevici, prezenți la Conferința de la Paris, au cerut obținerea unui plebiscit pentru Basarabia, teză pe care bolșevicii o vor prelua și ei mai târziu, considerând Actul Sfatului Țării ca nedemocratic, datorită prezenței armatei României pe teritoriul Basarabiei (reprezentanții Basarabiei au cerut inițial ajutorul generalului rus Scerbacev, care datorită dezghegării armatei țariste nu a putut trimite trupe pentru a feri teritoriul Basarabiei de devastările bolșevice, dar, în final, s-a cerut ajutorul armatei române, care a acționat după ce a primit aprobarea Puterilor Aliate).

4. Contractele româno-sovietice pentru așezarea într-un cadru juridic normal a raporturilor bilaterale – Copenhaga (1920), Varșovia (1921), Geneva (1922), Lausanne (1923), Viena (1924) - au abordat și problema frontierei comune.

Poziția sovietică la tratative a fost condiționată de modul în care noua putere reușea să se consolideze. Astfel, de la dorința de a recunoaște unirea Basarabiei cu România în schimbul recunoașterii puterii sovietelor, reprezentanții Moscovei au insistat și asupra renunțării de către România la tezaurul confiscat de bolșevici în timpul războiului.

Începând din anul 1924, guvernul URSS a fost recunoscut de Italia, de Marea Britanie etc., ceea ce a determinat schimbarea atitudinii URSS față de România. Tot din acest an a fost creată în stânga Nistrului, din teritoriile Ucrainei, RSS Autonomă Moldova, pentru a demonstra că populația moldovenească a României dorește stăpânirea statului sovietic.

Deși sovieticii nu au recunoscut valabilitatea Tratatului de la Paris din 1920, prin care Basarabia aparținea României, Rusia sovietică și Turcia, prin Tratatul de amicitie și frăție încheiat în 1921, declară ca fiind nule și abrogate toate tratatele încheiate până la acea dată, în calitate de succesoare a celor două imperii: turc și țarist – (art.6): „Ambele țări contractante recunosc că toate tratatele încheiate până acum între cele două țări nu corespund adevăratelor interese reciproce. Ele sunt de acord, prin urmare, să socotească toate aceste tratate ca nule și abrogate“.

Acest tratat a fost încheiat între cele două guverne care se aflau pe picior de egalitate, și nu după război, în urma căruia partea învingătoare ar fi putut impune celeilalte punctul său de vedere. Prin urmare, Rusia nu putea invoca nici faptul că a luat Basarabia de la turci și nu de la români, ea însăși denunțând în 1921 tratatul din 1812.

5. Protocolul adițional secret dintre URSS și Germania (23 august 1939) stabilea sferele lor de influență. Problema Basarabiei era „rezolvată“ prin includerea ei sub ocupație

sovietică (art.3). **Punerea în aplicare a acestei prevederi s-a realizat la 26-27 iunie 1949, prin Noteultimatumul transmise României, urmat de divizarea Basarabiei între RSS Ucraina și nou-creata RSS Moldovenească.**

Aceasta a determinat România să participe de partea Axei în războiul antisovietic. Recuperarea Basarabiei de către România a fost de scurtă durată.

6. Convenția de armistițiu dintre România și Puterile Aliate și Asociate din 12 septembrie 1944 (art.4) ca și Tratatul de pace semnat de România cu Puterile Aliate și Asociate din 10 februarie 1947, confirmau voința sovietică, prin care teritoriile românești Basarabia, Bucovina de nord și ținutul Herța, rămâneau URSS, în baza „convenției româno-sovietice“ sau „acordului sovieto-român“ din 26 iunie 1940.

Recunoscând Uniunii Sovietice, prin documentele semnate între 1944 și 1947 privitoare la statutul postbelic al Basarabiei și nordului Bucovinei, dreptul de a beneficia de o parte din consecințele teritoriale ale aplicării protocolului adițional secret al pactului încheiat între Hitler și Stalin, SUA și Marea Britanie comiteau o gravă eroare. Ele recunoșteau un document ce pune în discuție însuși sensul luptei și al victoriei lor, un document atins de nulitate, *de jure* – care n-a fost ratificat: Sovietul Suprem al URSS – și *de facto* – pe de o parte, prin intervenirea, la 22 iunie 1941, a stării de război dintre Germania și URSS, iar pe de altă parte, prin angajamentul pe care și l-au asumat liderii americani și britanici, prin semnarea la 14 august 1941 a Chartei Atlanticului.

Ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940, care este folosit cu termenul de „acord“ în Tratatul din 1947, este ab initio lovit de nulitate, deoarece nu a respectat manifestarea de voință a statului

român pe baza egalității suverane dintre state, și a fost scos în afara cadrului juridic internațional stabilit de Conferința de pace de la Paris din 1919-1920. În plus, nu a avut nici o justificare juridică sau istorică față de România, deoarece era în contradicție cu Tratatul sovieto-turc din 1921 și, pe deasupra, îngloba teritorii pe care Imperiul țarist nu le-a stăpânit niciodată (este vorba de nordul Bucovinei și ținutul Herța).

Frontierele postbelice ale Europei au fost declarate inviolabile prin Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, de la Helsinki, din 1975, dar se admite posibilitatea modificării lor „în conformitate cu dreptul internațional, prin mijloace pașnice și prin acord“.

Concluzii

Transilvania și Basarabia sunt două provincii românești care, datorită destrămării imperiilor multinaționale austro-ungar și țarist, s-au reunit cu România, în baza dreptului popoarelor de autodeterminare.

Caracterul lor românesc a fost confirmat de statisticile austro-ungare, respectiv rusești, în ciuda colonizărilor masive de populație maghiară (în Transilvania) și slavă (în Basarabia).

În plus de aceasta:

I. Tratatul de la Trianon a confirmat în plan internațional apartenența Transilvaniei la România și a fixat granița de stat româno-ungară. El a fost precedat de rapoartele comisiilor de specialitate, care s-au condus după principiile preponderenței etnice în delimitarea teritoriilor cu populație nemaghiară. În cursul Conferinței de pace, atât România, cât și Ungaria au avut dreptul să-și susțină propriile interese.

Dictatul de la Viena s-a realizat în afara principiilor și normelor de drept internațional, căci sentința s-a pronunțat prin constrângerea

României.

Prin urmare, Tratatul din 1947 a anulat dictatul, specificând revenirea la frontierele de dinainte de 1 ianuarie 1938, implicit cele stabilite prin Tratatul de la Trianon.

II. Ocupația țaristă a Basarabiei a avut la bază Tratatul de la București din 1812, prin care imperiul otoman ceda o parte a unei provincii care nu-i aparținea, deoarece, atunci când Moldova s-a supus suzeranității turce, Poarta acceptase să respecte și integritatea teritorială a țării.

Puterea sovietică după prăbușirea Imperiului țarist a proclamat dreptul popoarelor din imperiu la autodeterminare.

Românii din Basarabia, ca urmare a hotărârii de independență a Sfatului Țării și în calitate de for suprem legislativ, au votat Unirea cu România.

Statul ucrainean a surprins între guberniile sale Basarabia și a recunoscut Nistrul ca graniță între România și statul ucrainean (26 iulie 1919).

Rusia sovietică, deși nu a recunoscut unirea României cu Basarabia, în calitate de stat succesor Imperiul țarist, a încheiat cu Turcia, în 1921, Tratatul prin care toate convențiile încheiate de fostele imperii între ele erau considerate „nule și abrogate“. Prin urmare, statul sovietic a anulat Tratatul încheiat cu Poarta. Iar atunci când contra dreptului internațional URSS a dat ultimatumul României, pentru cedarea Basarabiei și a altor părți ale teritoriului românesc, URSS nu mai avea nici o altă justificare decât acapararea de teritorii străine.

Pe de altă parte, prevederile Tratatului de pace de la Paris semnat la 10 februarie 1947, care stabilea granița româno-sovietică, pe baza unui acord sovieto-român inexistent, nu au avut nici o întemeiere juridică.

Deși Republica Moldova și-a proclamat independența în urma desființării URSS, teritoriile românești, nordul Bucovinei,

ținutul Herța și sudul Basarabiei, se află în stăpânirea Ucrainei, care astfel este beneficiarul câștigului expansionismului sovietic.

Deci:

1) Politica externă românească trebuie să concilieze buna vecinătate cu afirmarea interesului național și al respectului normelor și principiilor de drept internațional. Încheierea Tratatului politic dintre România și Ucraina ar fi trebuit să consacre obligativitatea celor două state de a recunoaște nulitatea Pactului Molotov-Ribentrop și a consecințelor sale teritoriale.

2) Orice încercare de justificare potrivit căreia recuperarea întregii Basarabii ar conduce la remiterea Transilvaniei nu are la bază deci nici un temei legal (juridic, etnic), **întrucât în cadrul Conferinței de pace de la Paris (1919-1920) nu s-a pus niciodată o asemenea problemă în ceea ce privește cele două teritorii românești. Frontiera de vest a României a fost fixată prin Tratatul de la Trianon, în timp ce frontiera de est a fost supusă numai arbitrariului unei mari puteri.**

Colportarea unei astfel de idei, în special în anii 1994-1996, denotă în cel mai bun caz o cvasinecunoaștere a problemei, în afara cazului în care nu era vorba de... altceva!

(Continuare din pagina 7)

Istoria bizantină se referă la domnia împăratului Mauricius (582-602) și a fost redactată între anii 630-640, semnatarul fiind deci contemporan cu evenimentele descrise. În cele ce urmează ne vom referi la campania armatelor bizantine conduse de PRISCUS în primăvara anului 594-25, la nord de Dunăre. Acesta fusese trimis de împăratul Mauricius la Dunăre pentru a împiedica năvălirile sclavinilor în Imperiul Bizantin. Când Priscus a ajuns cu armatele la Dunăre, a sosit o solie din partea hanului avar care își avea reședința în Câmpia Panoniei, condusă de Coh.

Solii avari au ținut să precizeze că Priscus, venind cu armată multă la Dunăre, dorește să calce învoielile pe care le-a încheiat hanul cu împăratul Bizanțului. Priscus le răspunde că a pornit război împotriva sclavinilor, iar prin învoielile cu avarii bizantinii nu erau obligați „să înceteze și războiul cu geții”.

Această informație este foarte importantă pentru istoria organizării vlahilor în secolul al VI-lea. În primul rând, dacă vlahii s-ar fi aflat sub supunerea hanului avar, atunci teritoriul ocupat de ei ar fi intrat în învoielile cu bizantinii. În cazul de față, avarii au intervenit ca aliați ai vlahilor. Vlahii erau aliați și cu sclavinii pentru că, dacă ar fi fost sub stăpânirea acestora, bizantinii nu ar mai fi făcut precizări de tipul „am pornit război împotriva sclavinilor” sau nu erau obligați „să înceteze războiul cu geții”, pentru a supune din nou teritoriile eliberate de vlahi de sub dominația bizantină după moartea lui Iustinian.

Priscus trece Dunărea în a 12-a zi după sosirea sa la Dorostlon (Silistra) împotriva sclavinilor conduși de Ardagast, care erau aliați cu vlahii și locuiau în bălțile Dunării și la nord de gurile fluviului. Luându-i prin surprindere, pe mulți i-a trecut prin sabie și pe mulți i-a făcut prizonieri și i-a trimis la Constantinopol. Înaintând pe teritoriul Bărăganului, s-au rătăcit și cu multă greutate au ajuns la râul Helibachia (Ialomița) și după ce l-au trecut au dat de vlahii aliați cu sclavinii. Aceștia, fiind învinși, s-au retras într-o regiune mlăștinoasă, dar au fost scoși de aici prin trădarea unui gepid, probabil

mercenar în armata vlahă. Priscus a pus să cerceteze pe vlahii prinși ca să știe de ce neam sunt, dar aceștia, „împinși într-o deznădejde de moarte nu ținneau seama de pedepse, ca și cum loviturile de bici ar fi căzut pe trupurile altora”. Cei prinși nu erau sclavini, pentru că bizantinii îi cunoșteau bine pe aceștia și nu mai era nevoie să-i cerceteze de ce neam sunt. Gepidul i-a promis lui Priscus că-l va da pe mâna bizantinilor pe MUSOCIUS, conducătorul barbarilor chinuiți, care în limba lor îl numesc rege, care se află cu restul armatei la 30 de parasange. Gepidul s-a dus la regele Musocius și, înșelându-l, ceru o mulțime de monoxile pentru a-i trece râul Paspirios (Buzăul) pe sclavinii aliați aflați în primejdie.

Dar, după ce obținut monoxilele, gepidul și trecu în cursul nopții pe bizantini, care au surprins pe vlahi în timpul somnului. Însuși regele Musocius nu s-a putut apăra, deoarece era sub influența vinului folosit cu o zi înainte la libațiile organizate la înmormântarea fratelui său. Vlahii care au reușit să scape de primejdie s-au recules și, pe când Priscus și armatele sale se odihneau sărbătorind victoria, „cei învinși s-au strâns la un loc și au dat năvală asupra romanilor; și înfruntarea lor ar fi fost și mai grozavă decât atacul romanilor, dacă Gentzon (conducător roman) n-ar fi adunat trupele de pedestri și n-ar fi învins în luptă.”

Probabil că regele Musocius se afla cu trupele sale într-o tabără de luptă în apropierea cetății Barais (Bărboși).

Priscus primește poruncă de la împăratul Mauricius să ierneze împreună cu trupele dincolo de Dunăre, dar soldații nu au fost de acord și s-au răscolit deoarece aici gerurile sunt de neînchipuit și mulțimile barbare de neînvinși. De aceea au părăsit în grabă nordul Dunării și au iernat în Tracia.

HARTA DE LA MABDA, REALĂ VERIGĂ A ISTORIEI

Nu este de mirare că harta în mozaic descoperită în satul iordanian Madaba notează pentru secolele VI-VII anumite situații și cetăți în Câmpia Romană, pe Dunăre și pe afluenții săi sau în podișul central al Moldovei, deoarece în

secolele II-III au fost aduși coloniști și armate din Palmyra și Siria în Dacia romană pentru a înfrânge rezistența autohtonilor 26.

Astfel, cultele palmiryene sunt consemnate în 1/5 din inscripțiile descoperite în Dacia romană 27.

Harta în mozaic de la Madaba reprezintă o verigă între reprezentările cartografice și interesul negustorilor din Orientul Apropiat pentru legăturile comerciale cu teritoriul vechii Dacii între secolul al II-lea și hărțile geografilor arabi 28 din secolul al XII-lea.

Acest document cartografic are o deosebită importanță pentru istoria românilor deoarece atestă, prin notarea cetății Ata, organizarea dacilor liberi într-un stat după căderea regelui Decebal și prin celelalte consemnări până în secolul al VII-lea. Cercetările arheologice din cadrul cetății militare defensive descoperite la Dridu 29 completează datele despre ființarea unei formațiuni statale între secolele XI-XIII.

Această fortificație a avut ca rol apărarea integrității teritoriale a vlahilor împotriva migratorilor. Un document din această perioadă precizează că Vlad, regele vlahilor, i-a învins pe pecenegii conduși de hulpavul Kegebenes, iar pe pecenegii conduși de Tyrach i-a obligat să treacă de la nord de gurile Dunării în imperiul bizantin în plină iarnă 30, între anii 1046-1049.

Documentul cartografic descoperit la Madaba pune în evidență legăturile comerciale, diplomatice și militare dintre statul vlahilor în secolele VI-VII și diferitele corporații de negustori din Orientul Apropiat.

Este primul document care vine să facă lumină alături de altele aduse în discuție mai sus, în așa-numitul „mileniu întunecat al istoriei românilor”, precizând că organizarea social-economică, militară și politică era cel puțin la aceeași înălțime cu a popoarelor vecine. Astfel cade acea ipoteză potrivit căreia poporul vlah (român) este considerat, un popor nou, în timp ce el există aici prin strămoși din milenii, fără să fi venit din altă parte sau să fi plecat pentru cuceriri de teritorii străine.

VIZIONAȚI !!!

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

„DACIA TV”

PE CANALELE DE TELEVIZIUNE

QUEENS CANALUL 57 QPTv

– DUMINICĂ SEARĂ : 17-18 P.M.

– LUNI SEARA : 18.30 P.M.-19.30 P.M.

MANHATTAN CANALUL 34

– VINERI 11.00-1130.

Conținutul acestui program este pe gustul tuturor vârstelor și preferințelor: muzică ușoară, muzică populară, momente vesele, informații politice și economice din țară și comunitatea româno-americană. Informații la telefon: (718) 361- 6451

e-mail : stefancelmareorg@aol.com

Studioul de televiziune „DACIA TV”

stă la dispoziția publicului pentru filmări și editări de casete video, la evenimente deosebite cum ar fi nunți, botezuri, aniversări.

DACIA REVIVAL LA RADIO ROMÂNIA

În fiecare săptămână, la **Radio România Actualități**, în zilele de luni, începând cu ora 24.15, sunteți invitați să audiți emisiunea **NOAPTE ALBASTRĂ**, în cadrul căreia veți putea asculta rubrica **RENAȘTEREA DACIEI**, o rubrică moderată de Marian Megan, avându-l ca invitat permanent pe dr. Napoleon Săvescu în direct de la New York.

Cetatea dacică de la Ardeu

Iosif Vasile Ferencz

Mărturiile civilizației dacice sunt mai bine cunoscute de marele public, în zona munților de la sud de Orăștie.

Dar chiar și acestea sunt insuficient știute. Legendele despre comorile dacilor au ajuns, în ultimii 200 de ani, la urechile multor oameni și ele au fost alimentate de descoperirile ocazionale de asemenea comori. Însă, adevăratele descoperiri spectaculoase nu sunt neapărat monedele. Deși nu poate fi contestată nici valoarea materială și nici aceea istorică a acestui tip de artefacte, alte tipuri de descoperiri pot și chiar suscită un interes sporit. Și dau aici exemplul unei locuințe mistuite de flăcări, în care arheologul regăsește la locul lor, chiar dacă sunt distruse, toate obiectele care aparținuseră oamenilor care au locuit acolo. Ce așa mai putea spune despre descoperirea unui mormânt de nobil sau chiar al unui prinț sau rege?

Și dacă dezvelirea unui singur element din ansamblu (așezare omenească, necropolă sau cimitir) poate stârni atâta interes, vă puteți închipui ce poate însemna imaginea întregului ... Însă pentru a scoate la iveală cât mai mult din informațiile pe care le poate oferi obiectul

studiului, e nevoie de multă răbdare, atenție, meticulozitate, la care trebuie adăugată o bază materială adecvată. Și toate acestea trebuie dublate sau chiar triplate de o pregătire asiduă. Și, așa cum vă închipuiți, pentru a fi îndeplinite toate aceste condiții, este nevoie în egală măsură de dăruire și de ... bani. Și toate cele enumerate, cu bunăvoință, se găsesc, însă chiar și așa pot interveni multe alte greutăți în munca acelor care încearcă să deslușească obiectiv mesajul lăsat nouă de cei care au trăit înaintea noastră.

De ce cetatea dacică de la Ardeu?

Lăsând pentru o altă ocazie micile sau mai marile probleme ale arheologiei românești de astăzi, vom prezenta în rândurile care urmează o cetate dacică. O cetate mai altfel decât cele care pot fi admirate de public în Munții Șureanu și vom încerca să și explicăm importanța monumentului și, dacă se poate, să răspundem la întrebările firești: unde?, ce?, de ce?, cum?. Vom încerca să creionăm numai imaginea cetății, urmând ca de întinsa așezare locuită de daci, precum și de descoperirile aparținând altor epoci să ne ocupăm într-un

număr viitor.

De ce la Ardeu ?

Dacă din motive politice, militare și religioase centrul puterii dacice s-a dezvoltat la sud de Orăștie, nu înseamnă că alte regiuni ale spațiului locuit de daci nu au avut importanță. Distribuția resurselor într-un areal întins, necesitatea exploataării și, bineînțeles, a controlului acestora a dus la apariția unor fortificații care verificau principalele drumuri de acces spre aceste zone, în preajma lor înflorind așezări. Sunt bine cunoscute cetatea și așezarea de la Piatra Craivii, amplasate în așa fel încât Valea Ampoiului, una din căile principale de pătrundere spre inima Apusenilor, putea fi controlată. Tot așa trebuie înțeleasă amplasarea cetății dacice de pe vârful Piatra Coziei, în marginea Munților Poiana Ruscăi.

Un caz asemănător îl prezintă cetatea și așezarea dacică de la Ardeu.

*
* *

Urcând de la Geoagiu spre Zlatna, drumul străbate mai multe sate așezate într-un ținut, pentru care adjectivul „pitoresc“ pare a fi prea

sărac în conținut (vezi harta). Unul dintre ele se numește Ardeu.

Este un sat mic, de munte, străbătut aproape în întregime de drumul județean. Până nu demult era cunoscut numai pentru piatra de calcar extrasă din Dealul Cetățuie și ... cam atât.

În ultimii ani, însă, cercetările arheologice întreprinse de specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva, în colaborare cu Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, au reușit să dezvăluie parțial și într-o foarte mică măsură unele dintre secretele pe care Dealul Cetățuie le ascunde.

Situația înainte de 2001

Descoperirile de materiale arheologice, pe Dealul Cetățuie și în împrejurimi, sunt semnalate de la sfârșitul secolului al XIX-lea. G. Teglas, care a vizitat dealul în acea perioadă, remarcase că se pot vedea la suprafața solului ziduri de piatră, construite în tehnica în care sunt ridicate zidurile cetăților dacice din Munții Orăștiei.

Cu toate acestea, primele cercetări sistematice au demarat la începutul anilor '70. În ciuda bogăției în descoperiri, a fost începută exploatarea industrială a pietrei de calcar, la început pentru var, mai apoi, pentru a fi folosită la infrastructura drumurilor.

Astfel că aproximativ 600 mp ai platoului superior al dealului și implicit al cetății au căzut pradă acestei activități economice. Trebuie menționat că și în momentul de față Direcția Județeană a Drumurilor intenționează să exploateze material calcaros, chiar cu riscul de a compromite întregul monument.

Ce este, de fapt, la Ardeu?

Nu este nici pe departe vorba despre „Carul cu boii de aur”, despre care amintesc legendele locului. Și nici despre locuințe „urieșilor”. De fapt,

datorită amplasării sale, astfel încât barează accesul peste cele două „praguri” ale Ardeului, pe care le domină, dealul a fost fortificat de daci. Zidurile cetății construite aici au fost durate într-o tehnică diferită de aceea a monumentelor din zona capitalei. A fost folosită piatra locală, fasonată sumar, completată cu o structură lemnoasă. Astăzi, în secțiunile în care a fost surprins, el se mai păstrează pe o înălțime de mai bine de 1,5 m, grosimea sa fiind de aproximativ 2 m. În interiorul fortificației, într-un perimetru de formă aproximativ elipsoidală cu o suprafață de aproximativ 1884 mp, clădirea cea mai importantă era, fără nici o îndoială, „turnul locuință”.

Construcția a fost ridicată pe o înălțime, care domină întreg platoul cetății, în partea de NV. În acest moment, turnul a fost cercetat într-o mică măsură, însă, chiar și așa, observațiile din timpul săpăturilor permit conturarea unei imagini, chiar și parțiale. Se poate spune că stânca a fost îndreptată, în măsura în care a fost posibil, după care a fost acoperită cu blocuri de calcar de mici dimensiuni. Din ziduri s-a păstrat numai partea inferioară, construită din piatră de calcar, nefasonată, ca și aceea folosită la construcția zidurilor întregii fortificații. Elevația era realizată din lemn.

Despre cât de impunător era în epocă edificiul ne oferă indicii distanța dintre cele două ziduri, paralele, care au fost surprinse, care este de 8 m. Înălțimea turnului nu poate fi estimată, însă distanța până la care au ajuns materialele din care a fost construit (cca 16 m), în momentul în care s-a prăbușit, poate în urma unui incendiu, sugerează o înălțime apreciabilă. În orice caz, trebuie să ne închipuim turnul ca având parter și un etaj. Etajul fiind, poate ca și în alte cazuri, spațiul locuit.

Acoperișul era, cel mai probabil, realizat din șindrila. Iar despre

bogăția celor care locuiau acolo vorbesc numărul mare de obiecte, unele dintre ele realizate în atelierele romane care au fost descoperite printre dărâmăturile clădirii.

Dacă tot ceea ce am descris constituia, fără nici o îndoială, locuința nobilului ce stăpânea cetatea, locuințele celor care îl slujeau arătau cu totul altfel. Adăpostite sub creasta de calcar a dealului, locul în care au fost ridicate locuințele a fost îndreptat, și apoi cel mai probabil a fost podit cu scânduri din lemn. Elevația era, foarte probabil, construită pe un schelet din lemn, cu pereți din împletitură de nuiele, lipită cu lut. În timpul cercetărilor din anul 2002, au fost analizate două astfel de locuințe, una dintre ele fiind deranjată de intervenții ulterioare. În cazul celeilalte, cercetată și ea parțial, inventarul a fost a fost surprins fără să fi fost deranjat din antichitate.

Mai trebuie menționat că Dealul Cetățuie a fost locuit și chiar fortificat și în alte perioade. Astfel, datorită materialului arheologic descoperit, putem afirma că platoul superior și terasele Dealului Cetățuie au fost locuite de purtătorii culturii Coțofeni, în Epoca bronzului, în prima epocă a fierului, în perioada postromană (secolul IV) și în Evul Mediu.

Perspective de viitor

Din cele prezentate reiese, credem, că este la început cercetarea cetății dacice de la Ardeu. Și trebuie menționat că, pentru a putea avea o viziune coerentă asupra locuirii acestui sit arheologic, în toate epocile istorice menționate, este necesară, într-o primă fază, sondarea tuturor elementelor componente ale acestuia. Pe termen mediu și lung, posibilitatea reconstituirii măcar a unor părți ar putea să transforme monumentul într-o atracție turistică.

HOREA, TRĂDAT A DOUA OARĂ

O știre deja prăfuită ne anunță că în unul din orașele emblemă ale moșilor urmează a fi amplasată o statuie închinată așa-zisei latinități a poporului nostru care să reprezinte deja celebra lupoaică alăptând pe Romulus și Remus, întemeietorii Romei.

Un consilier a propus, ceilalți au aprobat și statuia mai mult ca sigur va fi amplasată undeva prin târgul tînărului municipiu Brad. Spunând-o pe cea dreaptă, e nițel cam greu de priceput ce o fi avut biata lupoaică în comun cu Bradul mineresc. În afară poate de ideologia comunistă a apartenenței poporului român la marea familie a Romei, ideologie sădită conștiincios în triștii ani de dinainte și moștenită astăzi în „convingerile de monolit“ ale unor profesori de tip Zoe Petre, Mircea Babeș sau Ioan Piso. Nu însă convingerile celor care au propus și au votat suirea pe soclu a emblematicei lupoaice sunt periculoase, ci gestul în sine, de a amplasa la o aruncătură de băț de Gorunul lui Horea un monument închinat de fapt cotropitorilor noștri romani.

Este firesc să se nască de cealaltă parte o altă întrebare. Ce are Horea cu romanii? Probabil că aceia care au ridicat mâna întru votarea cu pricina au omis sau nici nu au vrut să bage în seamă un lucru extrem de important.

Erou necontestat al moșilor, Horea a fost simbol al luptei unității neamului său, al neatârării și al libertății. Îl știm din cărțile de istorie ca pe un țaran cu cojoc și cu opinci prezentat ca și conducător al unei răscoale populare.

Era pe vremea cînd Școala Ardeleană lupta pentru emanciparea românilor din Transilvania pregătind tezele apartenenței la Roma și închinîndu-se cu smerenie Papei. În acea vreme de zbucium național, un țaran cu cojoc și opinci este primit la Viena de chiar împăratul Austro-Ungariei. Și nu o dată, ci de trei ori. Nobili maghiari și austrieci așteptau ani în șir, uneori în zadar „pentru a apuca o întrevvedere cu Împăratul, iar țaranul cu opinci și cojoc era primit la curte fără nici o problemă. Ce omite însă să ne spună Istoria noastră de la școala elementară și de mai târziu, este că în Cronica pictată de la Viena, Horea apare în toată frumusețea sa drept „REX DACIAE“ adică Regele Daciei. El nu reprezenta în fața regelui doar nemulțumirile țaranilor care spărseseră butoaiile cu vin și țuică ale arendașilor. El venea să se adreseze înaltului monarh de pe un drum bătătorit de strămoșii săi, de Burebista întregitorul de neam dac, de Decebal, de Regalian, de Mihai Viteazul, cel pe care dușmanii îl alintau cu apelativul Malus Dacus (Dacul cel rău). Idealuri de refacere și libertate a vechii Daciei erau simțăminte puternice care îl mîneau pe Horea în demersurile sale.

Regele Daciei, cum alții l-au numit și cum noi ne ferim să-l numim, din neștiință sau din nepăsare, merită ca memoria sa să fie cinstită așa cum trebuie de către urmașii săi și mai ales de către moși. Inclusiv de acei moși care au votat o propunere venită de aiurea, fără vreun suport temeinic al istoriei. Pentru că lupoaica romană nu este în nici un caz istorie, ci doar legendă. Fie ea chiar emblema Romei,

ni se pare prea lung și prea forțat drumul din Cetatea Eternă și până la Brad.

Trei scurte istorioare adevărate deși aparent fără legătură, vor întări și vor concluziona cele de mai sus.

La primul Congres de Dacologie, profesorul universitar doctor Augustin Deac, cel care de câteva zile a plecat la Zamolxe pentru odihna binemeritată după o viață închinată dacismului, spunea „Nu numai că noi românii nu suntem urmașii Romei, ba mai mult, ei, romanii, sunt nepoții noștri târzii“ argumentîndu-și istoric cele afirmate.

Prin 1939, „Il Duce“, mărețul dictator Musolini, făcea cadou orașului Cluj o copie statuară a lupoaicei cu cei doi prunci. Localnicii n-au fost prea entuziasmați de gestul său din moment ce din mii de piepturi în piața centrală a Clujului a răsunat în cel mai pur stil ardelenesc un slogan care avea să dăinuie pînă astăzi în inimile și în conștiința locuitorilor de sub Feleac. „Duce, duce, i-ați cățeaua și țî-o f.e.“

Trădat de un seamăn al său, prins, înlănțuit, purtat prin țară într-o cușcă, umilit, dar dărz și neînfricat, Horea a ajuns cu alaiul său în drumul spre Alba Iulia, la Orăștie. Prin mulțimea de oameni veniți să vadă pe Crăișorul Horea acesta îl zări tocmai pe trădătorul său. Plin de ură și de revoltă, uifînd de lanțurile ce-l ținutau în coviltir, Horea, îi strigă acestuia: „Dacă știam că tu mă trădezi, cu mîna mea îți luam grumazul“. În piața centrală din Orăștie se făcu o liniște de mormînt, liniște în care Horea plecă pe ultimul său drum.

„CTITORI“ AI AȘA-ZISEI NOASTRE ISTORII

Azi este foarte ușor să critici pe cineva care nu mai este în viață de 300 de ani și să-l ridiculizezi. Nu asta este intenția noastră. Ne mândrim cu ce au făcut bun înaintașii noștri și încercăm să corectăm ceea ce, de-a lungul anilor, nu mai corespunde. Începuturile istoriei noastre continuă să fie învăluite în ceața timpului, și asta nu se întâmplă numai cu noi, ci cu toate popoarele lumii care se pot mândri că au rădăcini undeva departe în preistorie.

Sigur că pentru „noii emigranți“ pe teritoriul Daciei, ca: ungurii sosiți prin secolele IX-X, ori bulgarii sosiți în sec. VI, istoria lor nu ar trebui să fie o enigmă, dar...ei sunt parcă și mai confuzi decât noi. Ungurii se consideră urmași ai unor mongoli mici, cu picioare strâmbe și ochi mongoloizi, când, de fapt, ei sunt bărbați înalți, frumoși, mulți fiind chiar blonzi și cu ochi albaștri.

Cu bulgarii, lucrurile sunt și mai complicate: până nu demult se considerau ca făcând parte din grupul popoarelor slave ce au emigrat pe teritoriul nostru, întâi la nord apoi la sud de Dunăre prin sec. IV, ca apoi prin sosirea grupului mongoloid, de pe Volga, vulgarii, în sc. VI, să se amestece și să formeze poporul bulgar. Dar iată că și-au mutat istoria cu 2-3 mii de ani, când fiica președintelui Jitcov, Ludmila, profesoară de istorie la liceu, le reconsidera originea. Așa că azi ei se consideră urmași ai Tracilor (ai noștri)... urmași ai lui Alexandru Macedon, cu toate că limba pe care o vorbesc este slavică. Singurul popor care în Europa nu a venit de nicăieri, și pe care Aheii, Ionienii, Dorienii, Eolienii, într-un cuvânt grecii lui Herodot, când au sosit din Estul Marii Caspice l-au găsit aici, au fost triburile pelasgice, tracice.

Noi nu numai că nu am încercat

să ne extindem trecutul istoric, dar spre deosebire de toți ceilalți emigranți (greci, slavi, unguri) noi ni l-am tăiat, declarându-ne că suntem o „corcitură“ romano-dacică (Traian și Decebal, primul ocupând cu trupele sale de legionari – mai puțin latini în origine – 14 % din teritoriul Daciei pentru o perioadă scurtă de 165 ani și printr-o adevărată minune i-a învățat pe toți dacii, ocupați și neocupați de ei, să vorbească o nouă limbă, „de origine latină“; s-au cel puțin așa încearcă să ne învețe „ai noștri“ istorici).

Ideea romanizării, dacilor, exprimată în 1791 de Ioan Budai-Deleanu în „Ardeal“, a fost respinsă la vremea respectivă de majoritatea scriitorilor munteni și moldoveni, ducând mai departe linia lui Cantemir de afirmare a purității sângelui nostru latin. Din nefericire, latinitatea limbii noastre a dus la concluzia pripită și nefondată că românii ar avea sânge roman, și că „toți de la Râm ne tragem.“ Această „nobilă“ origine, pentru românii din Transilvania, constituia și o ripostă la înfumurarea nejustificată a emigranților unguri – și culmea, pe vremea aceea nimenea nu ne contesta originea romană?!

Un rol incontestabil în „recunoașterea“ românească l-au avut „cărturarii“ din prima jumătate a sec. XVIII: episcopul Klein, cronicarul Neculce, episcopii de Râmnic: Inocente și Clement, care, atunci în Evul Mediu, stând închiși în mânăstirile lor, s-au apucat să-l citească pe Dimitrie Cantemir și să-l interpreteze după „noile“ informații pe care ei le aveau de niciunde. În secolul următor vor apărea ctitorii istoriei României cu adevărat, ca Mihai Cantacuzino, 1774-1776, care va scrie „Istoria Țării Românești“ precum și Ienachița Văcărescu, „Gramatica Româ-

nească“, 1787. Acum puteți judeca și d-voastră pe ce se bazau istoricii noștri când au decis să ne taie istoria cu câteva mii de ani și să ne declare „cu mândrie“ că NOI suntem urmașii romanilor, când de fapt romanii sunt urmașii noștri!

În acest context probabil ca mulți distinși istorici ai zilelor noastre s-au mărginit a avea la baza cunoștințelor doar învățăturile acestor cronicari. Nu ne putem închipui altfel educația istorică „aleasă“ a lui Mircea Babeș, din moment ce aflăm cu indignare, dar nu cu uimire că respectivul istoric și-a consumat o bună parte a tinereții sale revoluționare denigrând istoria și civilizația dacilor. Mai mult, de câte ori a avut ocazia, s-a ridicat vehement împotriva lucrărilor de cercetare din Munții Orăștiei fără ca măcar să fi văzut cu ochii săi și fără să fi bătut cu pasul ceea ce noi numim „Templul neamului românesc“. Când în sfârșit, pe la începutul anilor 90, mai mult silit de împrejurări a vizitat capitala dacilor, concluzia sa a fost una pe cât de neiertătoare, pe atât de sinistru. „Sarmisegetusa este un loc fără o importanță deosebită pentru istoria românilor și nu merită să i se dea atîta atenție. Ea nu reprezintă mai mult decât o simplă cetate dacică și nimic altceva“. Acestea au fost cuvintele unui profesor de istorie, a unui om care are menirea de a educa tineri, a unui om care prin întreaga sa activitate dovedește orice altceva decât onestitate și prețuire a propriei istorii.

Spre bucuria „vecinilor“ și a „pretinilor“, poporul nostru a început datorită unor astfel de acțiuni imbecile să-și uite în așa hal trecutul, încât azi a spune că te tragi din vechii conchistadori romani a devenit chiar o mândrie națională!

• *Malus Dacus*

Al V-lea CONGRES INTERNAȚIONAL DE DACOLOGIE CIVILIZAȚIA DUNĂREANĂ - RĂDĂCINI

25-26 IUNIE 2004

ORGANIZATOR: FUNDAȚIA DACIA

REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY OF NEW YORK

21-26 BROADWAY, NEW YORK, 1106.USA

Telefon: 0017182677965, 0017189321700, Fax: 0017187287635

E-MAIL: congres@dr-savescu.com, Web: <http://www.dacia.org/congres>

DRAGI PRIETENI,

Sunteți invitați să participați la cel de-al V-lea Congres Internațional de Dacologie: „Civilizația Dunăreană-Rădăcini“, care va avea loc în zilele de 25 – 26 iunie 2004, la Hotel Intercontinental București, România, având ca sponsor Compania Hotelieră Intercontinental București. Programul din acest an cuprinde mai multe secții despre cultură și civilizația dacică, și nu numai. Secțiunile aprobate de comitetul științific pentru cel de Al V-lea Congres Internațional de Dacologie sunt :

PRIMA SECȚIUNE: *Civilizația Dunăreană- Rădăcini*

A DOUA SECȚIUNE: - *Legende, mituri, credințe, tradiții și obiceiuri religioase la Daci.*

A TREIA SECȚIUNE: - *Impactul spiritual și cultural Dacic asupra culturii și artei Europene.*

Vă rugăm să trimiteți confirmarea participării dumneavoastră, împreună cu un rezumat al prezentării, pe o dischetă, la unul dintre organizatorii congresului până la data de 15 aprilie 2004. Rezumatul prezentării trebuie să adere la regulile stabilite de organizatori:

1. Lucrările trimise trebuie să fie în esență noi și nepublicate.

2. Trebuie completată o „Forma de participare“ și trimisă împreună cu rezumatul prezentării. Vă rugăm să includeți următoarele informații : numele autorului,

instituția cu care este afiliat, adresa completă, numărul de telefon/ FAX, e-mail, confirmarea unui text care nu trebuie să depășească la citit 20 de minute și completarea formei A-V/Computer.

3. Prezentarea trebuie să fie dactilografiată cu spațiu dublu, nu trebuie să conțină mai mult de 300 de cuvinte, și trebuie să indice clar conținutul tezei, metodologia și concluziile.

4. Prezentarea în două copii, via e-mail sau pe dischete/ CD, trebuie să, fie trimisă până pe 15 aprilie 2004 la adresa indicată mai sus sau la d-l Tiberiu Frățilă, str. Teiul Doamnei nr. 17 bl. 38, sc. A, ap. 13, sect. 2, BUCUREȘTI cod 023573. E-mail – tiberiu62@yahoo.com

Lucrările trimise pot ocupa un spațiu de 10-15 pagini, pentru publicare, însă prezentarea lor nu trebuie să depășească 29 de minute. Președintele secțiunii va limita timpul de prezentare la strict cele 20 de minute.

NOTĂ: Trimiterea prezentării va fi considerată ca un angajament din partea autorului ei de a participa la Congres, în cazul în care va fi acceptată de comisia științifică.

Dacă aveți nelămuriri cu privire la cel de Al V-lea Congres Internațional de Dacologie: „Civilizația Dunăreană- Rădăcini“, vă rugăm să ne contactați, fie direct sau via E-Mail, FAX, U.S. Mail, sau telefon.

Vom fi onorați să vă avem alături de noi la acest Congres și să împărtășim cu dumneavoastră impresiile și concluziile academice care îl vor urma.

Cu cele mai bune urări,
Dr. Napoleon Săvescu

President and Founder of Dacia Revival International Society

NU TRAGEȚI ÎN AMBASADOR, OMUL NE VREA BINELE

Învățarea democrației, mai ales după o lungă perioadă de totalitarism și izolare, înseamnă în mare măsură redeprinderea deprinderii de a fi toleranți. Nu trebuie să ne surprindă faptul că pentru aceasta, lecțiile cele mai bune ni le pot da cei ce nu au fost afectați de totalitarism și izolare. Când Verdeț a făcut Partidul Socialist al Muncii, în 1990, a explodat CPUN-ul de indignarea foștilor activiști PCR reprofilați în democrați, care-l compuneau în majoritate. Nu însă și marele senior al democrației și al toleranței democratice, regretatul Ion Rațiu. El, care a luptat pe față pentru demascarea regimului comunist din România, el, anticomunistul veritabil, le-a și ne-a servit pe loc, atunci, o lecție de toleranță față de ideile altuia. Parcă-l văd la tribună, candid și mirat de acea reacție cripto-comunistă contrafăcută, adresându-li-se dezarmant colegilor: „De ce, domnilor, să nu-i acceptăm? Lăsați-i să vină! Este democrație. Au dreptul la opinie“.

S-a prins oare ceva de noi în răstimpul 1990-2003? Am devenit mai permisivi, mai puțin respingători față de semnalele venite din afară? N-aș băga mâna în foc pentru un răspuns afirmativ. Spre exemplificare, să urmărim câteva reacții spontane, de dată relativ recentă, „la nivel înalt“ – un nivel de la care avem, în mod firesc, pretenții mai mari decât de la niște nostalgici.

Când, prin 2001, doamna Emma Nicholson de Winterbourne, raportor pentru România în Parlamentul European, ne „agasa“ cu insistențele ei privind soarta copiilor instituționalizați, președintele României răspundea iritat unor jurnaliști care insistau să-i afle părerea despre demersurile parlamentului european: „la mai lăsați-mă în pace cu baroneasa!“ Sau puneri la punct în manieră dâmbovițeană: „ambasadorul să-și vadă de treabă, să nu se amestece...“ atunci când ambasadorul SUA, după ce a cunoscut realitățile românești, impresionat de starea unor valori fundamentale ignorate de administrație în favoarea unor proiecte gen „palmieri la Pontul Euxin“, ca și de flagelul corupției autohtone, bătea obrazul politicianilor zicând că e păcat (sau rușine, tot una) de țara și de poporul acesta.

Când a sosit în România, am făcut și eu parte dintre cei ce au considerat că Washingtonul nu a făcut cea mai potrivită alegere pentru persoana ambasadorului de la București. Dar, în scurt timp, mi-am dat seama de atașamentul manifestat față de țara de acreditare, de sensibilitatea și finețea percepțiilor despre realitățile românești, de valorile democratice și de civilizație creștină fundamentale al căror purtător este relativ tânărul diplomat. Iată de ce sunt afectat atunci când este „contrat“ acest om bine intenționat, chiar dacă este străin de meleagurile noastre.

Mai ales că, în calitate de activist al unei organizații pentru apărarea drepturilor omului, am prilejul să mă conving la tot pasul că Michael Guest are dreptate și vede mai bine decât politicianii noștri – care trăiesc parcă într-o lume paralelă cu

realitatea problemele nesoluționate și cauzele nesoluționării lor.

Mă grăbesc să-i iau apărarea pentru că, de curând, într-un interviu acordat bisăptămânalului timișorean „TIMPOLIS“, Michael Guest spunea că guvernul a luat anumite măsuri împotriva corupției, dar „s-au terminat conflictele de interese? Sunt privatizările suficient de transparente chiar și acum? Am văzut vreo inculpare la nivel înalt, în ciuda tuturor acuzațiilor de corupție care abundă? Sau vreo declarație a PNA că aceste acuzații au fost verificate și a reieșit că nu sunt fondate?“. Michael Guest a subliniat că „există tot mai mulți oameni care beneficiază de «sistem», unii dintre ei fiind în poziții influente în politică, afaceri sau societate, sau având contacte influente în aceste zone“. Și tot el afirmă că, „dacă măsurile concrete asupra corupției vor fi aplicate temeinic, încrederea românilor în instituțiile publice va crește. [...] Este rezonabil să spun că măsurile luate până acum nu sunt suficiente“. Și ca un corolar la toate acestea s-a confesat: „am devenit tot mai dezamăgit pe perioada mandatului meu ca ambasador în România“.

Este și păcat, și rușine că acest om, care, evident, iubește România și pe români, a fost nevoit să spună acest lucru. Că are dreptate o dovedește declarația recentă a unui alt demnitar străin acreditat la București, care s-a străduit și a reușit să ne învețe și limba, pentru a ne cunoaște cât mai bine, Domnul Jonathan Scheele, șeful Delegației Europene.

Pe bună dreptate afirma că impresia lui despre catastrofa administrație cu care se confruntă cetățeanul român în căutarea propriilor drepturi este că unii funcționari ai acesteia nu numai că nu știu să lucreze, dar lasă impresia că habar nu au de ce ar trebui să facă și că n-au văzut în viața lor cum funcționează o bună administrație. A fost imediat atacat și persiflat de vajnicii apărători ai nonvalorilor autohtone antrenate de reforme nefăcute, prost făcute sau deformate de politicienii de duzină. Ei bine, într-un context favorabil nouă, pe la Brăila, domnul Sheele declara jurnaliștilor că-i dezamăgește dacă se așteptau la observații critice, că nu are așa ceva de făcut în urma vizitei din acea zi.

Că sunt și lucruri bune. Dar a adăugat ceva care-l confirmă pe ambasadorul american și care nu se poate să nu ne doară ca români: „cu cât cunoști mai bine România, cu atât o înțelegi mai puțin“. Se pare că a găsit o explicație tot cineva din afara țării. Doamna Catherine Lalumiere, membră a Grupului Socialiștilor din Parlamentul European: „România este încă bolnavă după era Ceaușescu.“ Încă.

Morala: dacă nu suntem în stare să învățăm singuri democrația și respectul pentru drepturile omului, măcar să-i ascultăm pe cei ce ne vor binele.

Ing. Nicolae Spiroiu
CONSILIER „DRIS“

Unire sau Re-Unificare?

România Mare sau Dacia Mică?

Dr. Napoleon Săvescu

Când azi sărbătorim Unirea, de fapt celebrăm re-Unificarea câtorva din provinciile vechii Dacii Mari, re-unificarea care a dus la formarea României Mari sau, mai corect spus, a Daciei Mici.

Alexander von Humboldt spune: „*Capacitatea de a lămuri propria istorie constituie pentru fiecare popor piatra de încercare a maturității sale*“.

Părerii, concepții, interpretări neștiințifice care caută în mod eronat să atribuie poporului nostru o origine recentă, „romană“, trecând cu vederea faptul că carpato—dunărenii constituie poporul matcă al formării Europei m-au determinat să fondez „Dacia Revival Society“, să sponsorizez „Dacia T.V.“ la New York, să ajut la deschiderea cursului de „Cultură și civilizație Daco-Română“ din cadrul universității Columbia din N.Y., curs sponsorizat de domnul George C. Păunescu, să am la *Radio România* în ultimii trei ani o emisiune „Re-Înviearea Daciei“, să organizez anual „Congresul de Dacologie“, sponsorizat de Compania hotelieră Intercontinental, să sponsorizez lucrări de arheologie, apariții de cărți cu conținut istoric, ridicarea de statui și monumente închinat trecutului nostru glorios, să editez o publicație, *Dacia Magazin*, în care toți „cei interziși“ pot să-și spună cuvântul, atât timp cât acesta reprezintă adevărul.

Crearea unei istorii artificiale a poporului nostru, în decursul ultimilor 200 de ani, bazată pe falsuri și pe ignoranță, pe o preocupare demonică de a dovedi că suntem un popor de bastarzi, o încrucișare recentă dintre niște soldați romani și localnice dace, este o rușine. Logica morbidă care guvernează astfel de concepte „istorice“ despre formarea poporului nostru este criminală.

Dar să răsfoim câteva dintre cărțile „noastre“ de istorie, să vedem cum s-a format poporul român.

Florin Constantiniu în „O istorie sinceră a poporului român“, Univers

enciclopedic, București, 1998, la pagina 36 ne învață: „...un loc important în procesul de romanizare a revenit contactelor umane și, în primul rând, căsătoriilor... Dacia secătuită de bărbați... nu se poate tăgădui că războaiele au provocat pierderi mari în populația masculină a regatului dac. Coloniștii au umplut aceste goluri și pe măsura amalgamării autohtonilor (sper că autorul se referea numai la femeile dace) cu cei noi veniți, căsătoriile mixte au devenit tot mai frecvente.“

În continuare, același domn istoric ne mai spune: „Superioritatea categorică a civilizației romane față de cea geto-dacă și-a spus cuvântul; ea s-a impus în spațiul carpato-danubian, a romanizat pe băștinași și a făcut din geto-daci, mai întâi, romani apoi romanici și în cele din urmă, români.“ și aceste „perle istorice“ le găsim din abundență nu numai în această „istorie sinceră“ a poporului român dar și în celelalte opuse ei, adică nesincere.

Faptul că acasă, în România, se predă în școli și universități această istorie utopică, care nu a existat niciodată, nu ne mai miră, dar când aceiași domni istorici o prezintă și în străinătate îi fac pe ascultători, de specialitate, să rămână perplecși.

Domnilor, Dacia a fost ultima țară cucerită de romani în Europa și prima părăsită de ei. Pe maltezi romanii i-au ocupat 1.088 de ani (218 î.d.Hr.-870 d.Hr.) și ei nu vorbesc limba latină azi; ce să mai spunem de greci care au stat sub ocupație romană 641 de ani (146 î.d.Hr.-395 d.Hr.), de egipteni 425 de ani (30 î.d.Hr.-395 î.d.Hr.) de evrei 325 de ani (70 d.Hr.-395 d.Hr.), de britanici 450 de ani (și nu îmi amintesc că cineva a auzit că în Anglia se vorbește azi latina. Andre Maurois în „Istorie a Angliei“ se întrebă: unde erau acei celi și britoni romanizați, după cei 450 de ani de ocupație romană?). Și ce să mai spunem de Peninsula Italică, unde la ei acasă romanii nu au reușit să creeze o limbă unitară, odată ce au peste 1.500 de

dialecte. Nici unul din aceste popoare nu și-au uitat limba, doar noi, dacii, și asta în mai puțin de 165 de ani de ocupație romană parțială (14 % din teritoriul Daciei a fost ocupat de romani). Eu cred că trebuie să existe și o limită a credulității noastre în acceptarea dogmei (crede și nu întreba) istoriei noastre.

Spațiul carpato-dunărean poartă în el cele mai vechi vestigii ale existenței și activității omului în Europa. Recenta descoperire a celor mai vechi oseminte ale omului modern european pe teritoriul României de azi, vechi de 42-46.000 de ani a trecut pe lângă conștiința „științifică“ a istoricilor noștri fără să-i impresioneze. Nu s-au întrebat niciodată cine au fost străvechii locuitori ai Tărtăriei care scriau în sumeriană, la 5.500 î.d.Hr., cu 2.000 de ani înainte că Sumerul să înceapă să existe. Dar despre acești strămoși îndepărtați sigur ca nu putem spune prea multe azi. Dar unele dintre cele mai deprimante aspecte ale istoriei noastre încep în momentul în care politica încearcă să ne manipuleze trecutul. Te descoperi neputincios în fața unor oameni de știință, care ajung la niște concluzii așa de ilogice despre istoria poporului nostru încât te întrebă cu teamă dacă nu cumva este mai bine să nu te amesteci în „afacerea“ dumnealor. Colaboratorul și primul consilier al lui Vladimir Voronin, istoricul „moldovean“ Mark Tcaciuc, oferă studenților moldoveni-români de la Facultatea de Istorie din Chișinău o istorie schingiuită și total falsificată, unde moldovenii sunt orice numai români nu. A mai inventat și un dicționar moldoveano-român în felul acesta să le fie mai ușor fraților să nu se mai înțeleagă între ei. Să nu uităm că unul dintre colaboratorii principali ai revistei de arheologie a tov. Mark Tcaciuc este profesorul Mircea Babeș, de la Universitatea București, Facultatea de Istorie, Seminarul de Arheologie „Vasile Pîrvan“, membru P.C.R din 1978 specializat în Bulgaria la Institutul de

Tracologie „G. Katzarov“, cel care după căderea PCR, azi, la 62 de ani, își schimbă pielea, dar năravul ba. Lângă el se găsește și tov. prof. Zoe Petre Konduriakys, cea care a reușit, prin cunoștințele ei „istorice“ să-l convingă pe fostul președinte al României, Emil Constantinescu, să semneze un tratat cu Ucraina, în care s-a renunțat la Bucovina de Nord și de Sud în favoarea acesteia, s-a oferit Insula Șerpilor acesteia, fără a avea nici o bază legală, s-a declarat Basarabia ținut locuit de o populație majoritară românofonă, de care altfel nu ne leagă nimic, renunțând și la acest teritoriu smuls din Țara mamă în urma tratatului Ribentrop-Molotov. Cine oare le permite acestor dușmani declarați ai poporului român să ocupe poziții așa de importante pentru România și poporul ei?

Nu putem trece prin viață mergând cu ochii închiși și astupându-ne urechile la un adevăr evident. Nu putem să refuzăm să auzim comentariile celor care refuză să accepte dogma: crede și nu cerceta, eu sunt profesorul, pe mine trebuie să mă ascuți! Nu putem accepta faptul că până în anul 106 d.H. n-am existat ca popor, pentru că așa învățăm la școală sau facultate. Nu putem accepta faptul că legiunile romane au pătruns în Dacia, au cucerit 14% din teritoriul ei, pentru o perioadă istorică de neglijat, 165 de ani, și peste noapte toată populația Daciei, ocupată sau neocupată de români, a început să vorbească o altă limbă, romanică (fără ca 86% din teritoriul Daciei să fi fost călcat de picior de soldat roman). Nu putem accepta că niște soldați romani, sosiți din toate colțurile lumii antice, Africa, Palestina, Germania, s-au repezit în Dacia să o însămânțeze. Iulius Cezar a fost acela care a dat un decret prin care se interzicea luarea în armată a locuitorilor peninsulei Italice, pentru a nu o depopulariza, decret respectat și de Traian. Și totuși ei, soldații romani, așa cum ne învață profesorii noștri de istorie, au reușit să însămânțeze nu numai teritoriul de 14% ocupat de ei, dar, culmea, au pătruns vitejește chiar și pe teritoriile neocupate, 86% din teritoriul Daciei și au reușit și acolo același proces de însămânțare, „artificială“, și tot ei, istoricii noștri, în continuare, ne conving că soldații romani erau nu

numai foarte virili, dar și foarte cuți, ei reușind să învețe limba latină nu numai pe femeile dace, dar și pe soții acestora, chiar și pe noii născuți... și asta într-o perioadă de 100 și ceva de ani! Femeile dace, în felul acesta erau nu numai cu... reputația îndoielnică dar chiar și multe, nefiind în stare să-și transmită limba copiilor lor. Domnilor, așa trăsni „istorice“ numai pe la noi se mai pomenesc.

Chiar așa să fie?

Sunteți siguri că de la soldații romani, sosiți din toate colțurile lumii (și care nu aveau habar de limba latină), au învățat ei, dacii, latina?

Nu cumva este mai logic ceea ce ne dovedește N.Densușianu, și anume că dacii vorbeau „latina vulgară“. Faptul că noi nu suntem urmașii Romei, romanii fiind nepoții noștri târzii, este un fapt dovedit, care așteaptă să fie descoperit și de profesorii noștri de istorie. Noi nu suntem un popor de bastarzi. Citiți-i, domnilor, pe Carolus Lundius, președintele Academiei de Științe al Suediei, care în anul 1686 publică „Zamolxis, primul legiuitor al geților“ și care ne vorbește de primele legi scrise din istoria omenirii ca fiind legile lui Zamolxis. Vedeti primul mesaj scris din istoria omenirii, județul Alba, Tărtăria, unde s-au descoperit tăblițe de lut cu un scris pre-sumerian. Când oare istoria noastră va începe nu cu o înfrângere mărunță și neînsemnată, ci cu regii geto-daci?

Pe vremea când Roma era o mica adunătură de câteva sătulețe, geto-dacii se luptau cu marile imperii ale lumii și...le învingeau.

Iordanes ne vorbește de sosirea pe teritoriul nostru, în anul 529 î.d.Hr., a lui Cyrus cel Mare, rege persan, stăpân al unui vast imperiu, întins de la Marea Mediterană și până la Indus. Forța lui militară, adevărată mașină de război, concepută pentru a zdrobi orice încercare de rezistență cedează în fața vechiului popor geto-dac, iar Cyrus cel Mare moare într-o luptă cu messageții. Regina Tomiris, învingătoarea lui Cyrus cel Mare, nici nu este pomenită în cărțile noastre de istorie. Și, totuși, regina Tomiris, ne spune același Iordanes, va înființa orașul Tomis.

15 ani de la înfrângerea lui Cyrus cel Mare, la 514 î.d.Hr., vrând să spele rușinea suferită de înaintașul său, în fruntea a 700.000 de soldați,

construind un pod de vase din Calcedon și până în Bizanț, sosește marele rege persan Darius, fiul lui Histaspes.

El dorea să-i vadă mai de aproape pe acei geți „care se credeau nemuritori“, și... a avut ocazia. La început, Darius a cerut în căsătorie pe fiica lui Antirus, regele geților. Disprețuind înrudirea, geții l-au refuzat. Înfuriat, Darius construiește un alt pod, de astă dată peste Dunăre, pătrunzând pe teritoriul nostru, dar... norocul nu-i surâde. A fost învins la Tapae și fuge, în grabă mare, fără să se mai oprească în Moesia. Visul lui cel mare i-a fost spulberat de Regele get Antirus (vezi Iordanes, pag.24, Fundația Gândirea, București, 2001).

După moartea lui, fiul său, Xerxes, voind să răzbune insulta tatălui său (ne spune același Iordanes, vezi pg.25), pornește împotriva noastră cu o armată de 1.000.000 : 700.000 de ostași, 300.000 auxiliari, precum și cu 1.200 de corăbii și 3.000 de vase de transport. Ce spuneți domnilor... asemenea forță armată ridicată împotriva unui popor neînsemnat, fără cultură, care a trebuit să-i aștepte încă 650 de ani pe romani să-l cucerească și să-l „însămânțeze“? Nu vi se pare că cineva „glumește“ rău de tot cu istoria noastră?

Deșertăciunea ideii apariției poporului român după anul 106 d.H., ca un popor tânăr în Europa, goliciunea ei, îi revoltă pe N. Densușianu, pe M. Eminescu, dar nu și pe contemporanii lor, și, de ce să nu recunoaștem, nici pe ai noștri; ea continuă și astăzi, fiind perpetuată tocmai de cei puși să apere demnitatea și destinul poporului nostru.

Galeria monștrilor asmuțiți împotriva României nu ar fi completă, dacă nu se menționează autori români care nu se dau la o parte de a jigni spiritual neamului, etichetându-i pe daci drept bețivi, pe Decebal drept invadator, Vlad Țepeș, criminal ilustru din categoria lui Stalin și Hitler, Mihai Viteazul, colonist paranoic, geniul poeziei românești Mihai Eminescu-fascist, Octavian Goga, lichea, sau Mihail Sadoveanu și George Călinescu, comuniști.

Oare nu credeți că a sosit timpul să ne respectăm patria, neamul, istoria?

S.C. MEDIA SUD EUROPA S.A. BUCUREȘTI

Departamentul

TIPOGRAFIA DE S U D

1100, Craiova,
Str. Câmpia Islaz, nr. 97A
Tel./Fax: 0251-534 408

- ✓ tipărire de ziare, reviste, alb-negru și color, pe rotativă offset;
- ✓ tipărire de lucrări, în policromie, pe mașini offset;
- ✓ tipărire de cărți, în tiraje mari, cu broșare automată;
- ✓ tehnoredactare computerizată, selecție și prelucrare imagine color;
- ✓ grafică asistată de calculator, pe linie profesională;
- ✓ tipărire formulare cu regim special personalizate și nepersonalizate
- ✓ activitate editorială prin "Editura de Sud"

PREȚURI COMPETITIVE!

imposibil de concurat !

Codul secret al Marii Țesătoare

de Marco Merlini

Marco Merlini este membru al World Rock Art Academy. Este directorul, Prehistory Knowledge Project. Se pregătește să publice volumul: S-a născut scrisul în Europa?.

Crearea de amulete care poartă o putere magică sub formă scrisă este o practică mult mai veche decât se crede în general. Primele mărturii datează de mai bine de 7.000 de ani și au folosit cea mai veche scriere cunoscută: *Scrisul Danubian*. În numărul 39 al magazinului istoric *Hera* am prezentat acest sistem neolitic de scris pe care Europa de Sud-Est l-a dezvoltat cu 2.000 de ani înainte de heroglifile egiptene și de semnele cuneiforme sumeriene. Folosit în valea Dunării aproape două milenii, acest scris este de fapt impenetrabil la orice tentativă de descifrare, chiar dacă un grup internațional de experți este angajat să-i forțeze codurile. Punctul de referință italian este *Prehistory Knowledge Project* (www.prehistory.it).

După arheoloaga Marija Gimbutas, scrisul atavic european ar fi constituit din vreo treizeci de forme originale separate: V, Λ, cruce, triunghi, oval, zigzag, cerc, svastică, spirală...

Lingvistul finlandez Harald Haarmann a adunat un repertoriu de 231 de semne, care pot fi văzute la pagina de Web <http://www.prehistory.it/mappadeisegni1.htm>.

Arheologii au găsit mii de vestigii arheologice înscrise cu scrisul neolitic european. Acestea sunt în piatră, pe os și mai ales pe teracotă. Fabricarea argilei, care apare în jur de anul 8.500 t.p. (timpul prezent), a marcat apariția numeroaselor produse și a însemnat un salt în expresia artistică și simbolică: comunicarea scrisă. Obiectele „purtătoare de litere“ în argilă sunt foarte variate. Avem vase de altar, vase ceremoniale, modele de templu, plăci, pâini consacrate. Dar chiar și falusuri,

de mascul uman sau animal, farfurii votive, sigilii, fusaiole, greutăți de șasiu și, mai ales, idoli cu trăsături feminine. Nu lipsesc nici bijuteriile încadrate în aur sau scoici. Probabil că se scria chiar și pe stofe, obiecte de piele și lemn. Unele inscripții au fost găsite pe pereții de rocă.

Majoritatea obiectelor menționate sunt asociate cu activitatea religioasă. Cel mai antic scris cunoscut până acum fixează de fapt credințele spirituale ale populațiilor neolitice ale Civilizației Danubiene și era folosit în ritualele sacre. Nu servea la facerea de socoteli în tranzacții comerciale și la înregistrarea documentelor administrative, ci era pentru „a vorbi cu zeii“ sau, după diverși cercetători, „cu Marea Zeiță“. Compus în general din unul sau două semne, inscripțiile scrisului sacru puteau evoca numele divinității sau unele atribute ale sale, înregistrau numele credinciosului, conțineau o ofrandă sau o încântare, ofereau o dedicație, pronunțau o binecuvântare, o promisiune sau o speranță, prevedeau un contract. Putea fi folosit și pentru descântec. (VEZI IMAGINEA 3 SANCTUAR)

De fapt, deferite expresii scrise aveau un uz magic explicit. Civilizația Danubiană era profund pătrunsă de puterea magiei, albe și negre. Boala, seceta sau moartea animalelor nu erau decât pedepse trimise de strămoși iritați sau de o divinitate care n-a fost suficient de venerată.

Scrisul, dotat de o putere inerentă și de o energie enormă, putea să fie util la descântarea forțelor transcendente ostile și pentru a le atrage pe cele binevoitoare. Concepția unui fiu, protecția turmei, recăpătarea sănătății: toate nevoile vieții cotidiene găseau un răspuns într-o formulă potrivită, creată în faza lunară corectă, conform acțiunilor potrivite.

Probabil că există, de asemenea, o combinație de semne pe care elevii scribi o foloseau în încercarea de a descifra ortografia.

Simple notații magice la îndemâna unui credincios puteau fi găsite în ritualuri casnice și puteau fi folosite când succesul era considerat rezultatul intervenției unei mâini protectoare asupra unui efort foarte individual: o producție de ceramică fără crăpături, un pescuit fructuos, conservarea mâncării. În cazurile cele mai elementare, era destul să se copieze un semn de pe un model transmis de generații pentru a beneficia de puterea supraumană purtată de acesta.

Semnele care urmează sunt semne magice, descoperite pe fundul vaselor și de multe ori făcute pentru a asigura succesul coptului lor sau pentru a garanta a lungă durată. Aceleași semne, înscrise pe idoli, puteau să „cheme“ forțe specifice magice în timpul unei ceremonii religioase potrivite

și să-și transfere puterile la șaman sau la preot.

Situații mai angajante (pericolele nașterii, sănătatea, căsătoria, moartea) puteau să implice rituale mai complexe și oficiale, care cereau serviciile unui preot-scrib. În acest caz, un șaman sau un preot executa o ceremonie în timpul căreia acesta înscria, pe un vas sau pe un organ „strategic” al unui idol (șani, vulvă, fese), notații ca o „chemare” a forțelor magice și apoi le marcau cu culoarea sacră de ocru, în care apoi turnau cenușă sau orz. Ca act de devotament și pentru a atrage binecuvântarea divină, credinciosului i se putea cere să atingă sau să traseze semnele magice ale scrisului desenat de preot. O dată deșteptate la acțiune de practicant, aceste semne își făceau efectul *motu proprio*, fără nevoia de-a fi „citite”.

Pe o amuletă extraordinară înscisă acum 6.000 de ani în urmă cu un text cu caracter magic putem să încercăm, dacă nu tocmai o citire, având în vedere că ne confruntăm cu un scris care n-a fost încă descifrat, să-i dăm cel puțin o interpretare inteligentă.

Găsit la Turdaș (România nord-vestică), obiectul are o formă circulară cu 7,5 centimetri în diametru și are patru găuri, două la polul nord și două la polul sud, pentru a permite agățatul. Are culoarea cărămizie intensă deoarece a fost ars a doua oară în cursul incendiului clădirii care-l adăpostea. O complicație de semne acoperă o față întregă. Sunt semne magice. Ceea ce la prima vedere pare să fie o rețea de semne excentrice este în realitate un ansamblu de pictograme. De exemplu, sus în stânga se vede o sanie: acesta era modul principal de transport al obiectelor grele înainte de invenția roții pline. Dedesupt, se observă un dansator sau un orator cu brațele și picioarele larg deschise. Nu e nevoie de multă imaginație pentru a distinge, de asemenea, la dreapta, o altă persoană fără cap. Sub picioarele primei figuri este mâna dreaptă a celei de-a doua figuri și sunt înscrise niște unde de apă. În cazul în care considerăm că unul dintre personajii noastre este sacrificat de altul, atunci undele sunt de sânge. (VEZI IMAGINEA 4 AMULETA)

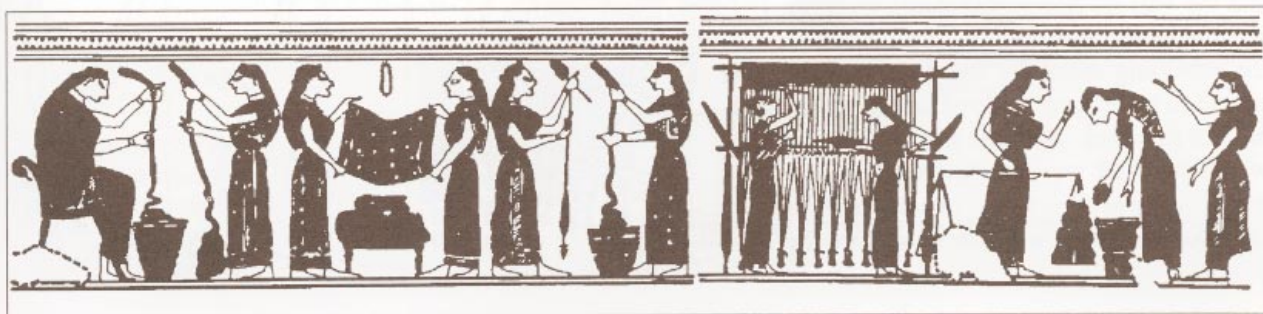
Amuleta din Turdaș este, de asemenea, presărată de semne cu unghi ascuțit, simboluri tipice ale *Scrisului Danubian*. Semnul V este repetat de patru ori și apare la intervale destul de constante. Segmentele rectangulare îndeplinesc poate o funcție accesorie: servesc la încadrarea spațiilor de citit. Ce

voia să comunice o astfel de complicație de semne?

Să vedem înlănțuite una după alta informațiile pe care le avem. Purtătorul de noroc zăcea într-o gaură, cu fața la pământ în cenușa unei locuințe. Nu o casă orecare, ci un edificiu diferit de altele. Un magazin? Domiciliul (locuința) șamanului? Presupunând că amuleta purta un mesaj de apărare contra „spiritelor rele”, de ce a fost găsită în stratul intermediar al gropii, cu fața spre pământ și înconjurată de vase conținând mâncare? Amuleta din Turdaș contracarează forțele negative prin povestirea și evocarea unui sacrificiu uman (o decapitare) și a puterii dătătoare de viață a sângelui. Textul narațiunii este constituit dintr-un scris în parte pictografic și în parte cu caractere abstracte și lineare (V-urile).

O întregă poveste este narată prin acele simboluri: un eveniment în care un șaman care invocă o divinitate (poate o Zeiță) vorbește cu ea, face un sacrificiu feroce și obține o infuzie de puteri, pe care, la rândul lui, le va revărsa asupra casei și a satului. Prin scris, comunicația aceluia care se roagă la divinitate se transformă într-o încântare însărcinată să protejeze mâncarea și să aducă fertilitate. Amuleta din Turdaș narează și atrage forța magică de la un mit care poate era retrăit, în timpul unei perioade particulare a anului, printr-un ritual precis de sacrificiu.

Participând la substanța invizibilă, ce procedură era folosită la prepararea formulelor magice? Modificarea sau scoaterea unor simboluri afecta puterea de acțiune asupra realității? Sensibilitatea noastră contemporană este prea departe de sensul magico-ritual care poate fi purtat de un text, pentru a spera să înțelegem alchimiile intime ale scrisului sacru al Europei sud-estice. Cu toate acestea, avem încă suficiente reactivități pentru a ne imagina îndepărtatele ceremonii în care o formulă magică este înscrisă pentru a rămâne intactă pentru eternitate în același moment în care forța evocatoare a cuvântului se stinge cu ultimul sunet pronunțat. De exemplu, formule magice de protecție ale defunctului și de reînvierea lui în burta divinității au fost recuperate din morminte sub formă de ouă care conțineau cadavre ghemuite în poziții fetale, sub greutatea folosite în viață ca unități de măsură. Misterul nașterii, de la moarte și al reînnoirii fie a vieții umane, fie a întregului Pământ și a Cosmosului este o temă profund simțită în Civilizația neolitică Danubiană. Diverse texte magice găsite în morminte fac aluzie

Ciclul textil conform unui vas antic cu figuri negre (de circa 2.550 de ani în urmă) prezentat de Geijer Agnes, *A History of Textile Art*, Pasold Research Fund Stockholm, 1979.

probabil la suflul vital care începe o nouă Viață, guvernează asupra Morții, dă energie pentru Regenerare.

O mare cantitate de incantații sunt trasate pe unelte folosite în procesul textil, ceea ce demonstrează că scrisul nu era de loc un privilegiu exclusiv al lumii masculine. Diverși autori confirmă existența preteselor literate a femeilor scribe. Intrigante în mod particular sunt textele de pe fusaiole (balansatoarele de fusuri) de formă sferică și cu găuri în centru. Aceste instrumente erau folosite la țesutul de mână, unde erau inserate la baza fusului pentru a crea o rotație regulată. Cele mai vechi fusaiole sunt de acum șapte milenii și expun scrisuri lungi, complexe și care urmăresc mișcarea circulară a instrumentului (VEZI IMAGINEA 5 (FUSALAU) BALANSATOR DE FUS).

Care putea să fie mesajul magic conținut în fusaiole? În acel timp îndepărtat, diferitele pasagii ale ciclului textil erau asociate în mod intens cu mituri religioase și cu ceremonii liturgice; actul de-a torce, de-a răsuci firul, este plin de forță alegorică și sacră. Nu degeaba se află fusaiolele printre cele mai importante ofrande (votive) aduse zeilor găsite de arheologi în locurile de cult sau în morminte. Dacă ne gândim puțin, acest instrument se rotește în jurul său, în timpul folosirii. Este deci posibil ca răsucirea scrisului (votiv) de rugăciune, o dată cu fusaiola, să trimită o rugăciune la cer, la fel cum sunt folosite „roțile de rugăciune“ în religia tibetană. Dă mișcarea circulară putere invocației? Se încarcă semnele magice înscrise cu o oarecare energie?

Dacă ne imaginăm în mod rezonabil că semnele cel mai des întâlnite pe aceste balansatoare de fus sunt legate de activitatea textilă sau de patroana ei divină, Marea Zeiță, sau una din divinitățile feminine, atunci suntem în stare să intuim ceva despre înțelesul semnificat de acele inscripții făcute cu milenii în urmă. După cercetătorul american Shan Winn, textele mai puțin complexe exprimau formule magice țesute pentru a garanta o reușită bună în producția firului sau al produsului final (o îmbrăcăminte sau o cuvertură) ori steaua bună a torcătoarei sau a țesătoarei.

Într-un studiu publicat postum, dna. Gimbutas sugerează conectarea inscripțiilor de pe fusaiole cu legătura existentă între actul filării și ghicit. Anterior, a asociat „versurile“ care apar pe aceste vârtejuri făcute cu rolul Zeiței în determinarea lungimii și calității vieții sau la funcția sa de patroană a artelor și a meseriilor. Spre acele timpuri îndepărtate trebuie îndreptată originea noțiunii, asemănătoare întru totul cu cea a Greciei clasice, de Ursitoare care încercau „să depene firul vieții“.

Maestre Țesătoare și Maeștri Țesători, anumite divinități guvernează firele și țesătura lor, deci controlează Destinul. Europa neolitică sud-orientală folosește războiul vertical, unde greutatea țin țesăturile și sforile aliniat. Războiul orizontal, care era folosit în Egipt și în Mesopotamia, este, în schimb, necunoscut. Din toată această artă complexă, greutatea sunt tot ce ne-au rămas, în afară de găurile în pământ unde erau băgați stâlpii. (VEZI IMAGINEA 6 ȚESUTUL)

Dacă ne acuncăm o privire chiar în fugă la aceste țesături, vedem cu mirare că sunt acoperite de o geometrie de rețea. Observându-le cu mai multă atenție, descoperim în realitate că părți ale acestor rețele sunt compuse din bine precizate

semne de scris (mai ales X și Y) sau dau combinații între ele ca și cum ar construi o monogramă. Câteodată, X-urile și Y-urile se împletesc atât de strâns în construcția rețelei încât nu se reușește să se numere numărul exact. (VEZI IMAGINEA 7 GREUTATE DE REȚEA).

Evident, modelul cu rețea redă grafic țesătura fibrelor care au fost țesute. Dar dacă vrem să aprofundăm, ce reprezintă simbolul de rețea pentru acele vechi populații europene? Ce semnificație sacră și magică purta?

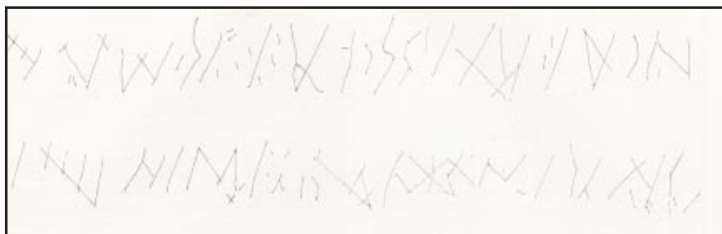
Trebuie observat că, pe obiectele descoperite, ochiurile de rețea apar adesea sub forme uterine, ovale și triunghiulare, subliniind puterea de-a genera viață. Acestea deci ne sugerează că acești strămoși considerau rețeaua un fel de bazin de captare a „apei vieții“ și un model al relațiilor creative și dinamice între elementele care compun natura. Se poate deduce că semnele scrisului sacru construind motive de rețea au avut funcția de-a exprima grafic acele relații naturale și formative și manifestau deci puteri magice ale forțelor naturale implicate în ciclul continuu al vieții-morții-reînvierii. Nodurile rețelei sunt mereu surse de vrajă și descântec: nodurile „leagă“. Puterea simbolurilor care se combinau în rețea pe greutatea războiului îl ajutau pe om să controleze, în ciuda fragilității și mortalității lui, firul faptului și să țesească propria viață. Dar cum?

Legând și combinând în rețeaua magică „justele“ semne de scris prin acțiuni potrivite de ritual, șamanul putea să spera să obțină rezultatele dorite. Semnele scrisului sacru plasate în rețea erau mai ales X-ul, Y-ul, M-ul, L-ul, \, <, /, imagini inverse reflectate în oglindă, în diagonală sau de sus în jos. Combinațiile lor exprimau un „cod secret“ care era asociat cu activitatea țesutului, de la matrice la rețeaua universului, de la divinitățile feminine și de la practica magică. Această combinație de simboluri exprima de fapt o vrajă sau un exorcism creat pentru a obține binevoiața divinității: Marea Țesătoare.

În Civilizația Danubiană a scrie este deci un act rar și potențial periculos. Preoții „specializați“, șamanii sau cunoscătorii sunt foarte atenți și prudenți în ceea ce privește folosirea unei astfel de practici. Este suficient să ne gândim că un blestem poate foarte bine să fie anulat sau modificat pronunțând alte invocații care să exorseze efectul; o vrajă sau un blestem scris pe o statueta de argilă sau pe o tăbliță este irevocabilă și poartă un caracter absolut dacă, de exemplu, nu este anulat, conform unei metode potrivite, numele blestematului.

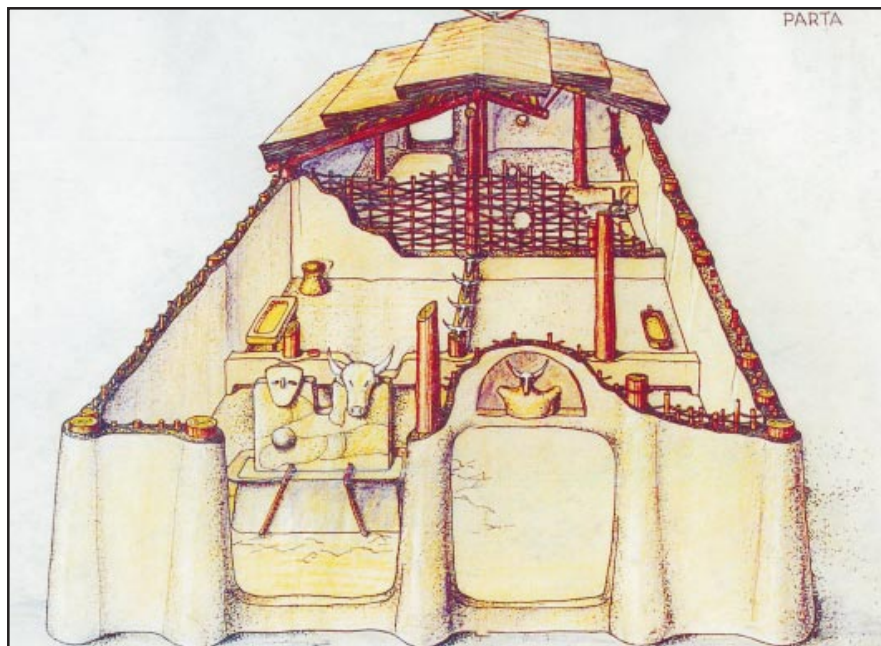
*Traducere din limba italiană
LUMINIȚA SAVA*

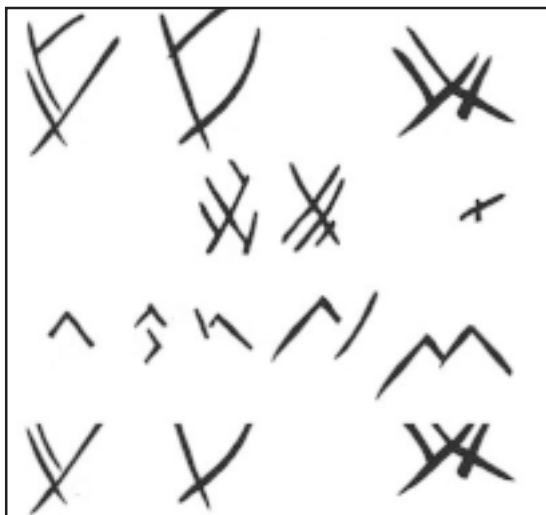
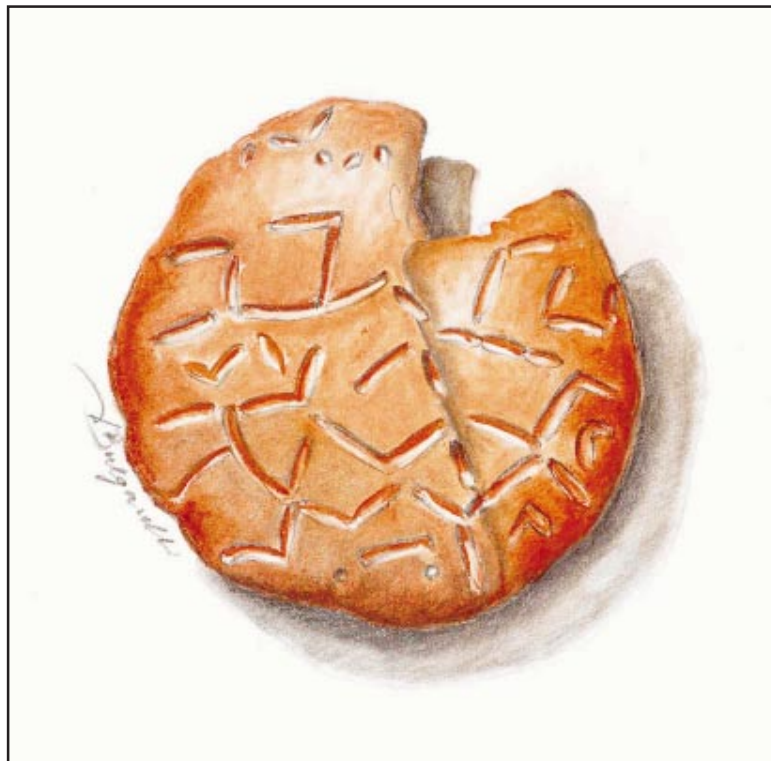
Inscripția de acum 6.500 de ani a fost înscrisă în grotă din Sitovo (Bulgaria). Este impunătoare: constă din o lungă linie de scris, de 3 metri și 40 de centimetri, și conține simboluri de 13-16 centimetri. Unele semne reprezintă litere, altele figuri stilizate.

Sanctuarul din Parța (România), șantierul arheologic unde au fost găsite diferite artefacte fabricate înscrise. De la Lazarovici, Drasovean, Maxim Parța. Monografie arheologică. Vol. 1. Waldpress, 2001

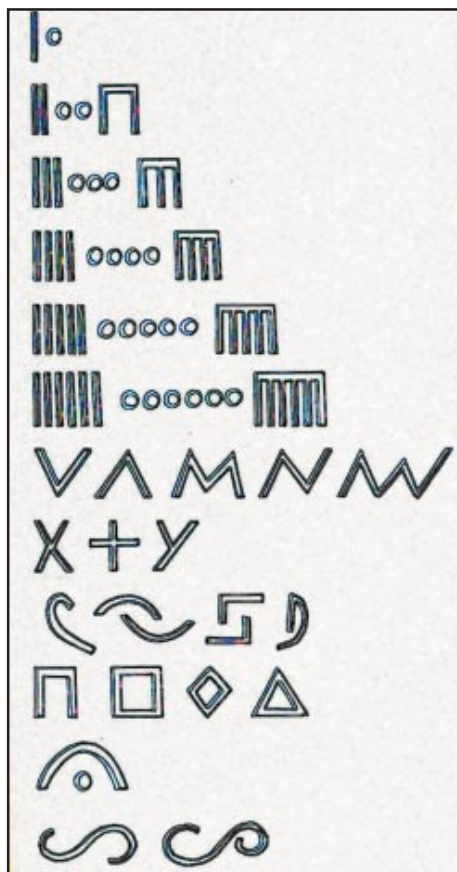

Formulele înscrise pe o fusaiolă (un balasator de fus) de acum 6.000 de ani. A fost găsit la Dikili Tash (Macedonia).

Amuletă înscrisă găsită la Turdaș (România). Era probabil purtătoarea unui mesagiu de apărare contra spiritelor rău voitoare. În particular, formula magică înscrisă pe ea trebuia să servească la binecuvântarea hranei.

Semne ale Scrisului Danubian se compun dintr-o rețea pe greutățile războiului de țesut pentru a construi formule magice.

Corpul de semne-rădăcină a scriului neolitic european, conform cu arheoloaga Marija Gimbutas.

PESTE O MIE DE ANI DE INTERZICERE A DENUMIRILOR

Ing. Dan Ioan Predoiu

Motto: „Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost
O să-și bată alții capul s-o pătrună cum a fost?”

• Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*

**„Cât timp va exista în lume un singur exemplar din poeziile lui
Eminescu, identitatea neamului nostru este salvată”.**

• Mircea Eliade

DESFIINȚAREA MEMORIEI EXISTENȚEI DACILOR A FOST ÎNȚIATĂ DE TÎMPURIU OSTILITATE PRIMARĂ

Ostilitatea romanilor față de formațiunile statale dacice din bazinul hidrografic al Dunării, din spațiul carpato-balcano-danubiano-pontic, a început în momentul în care aceștia au înțeles că, în timp ce dacii erau în măsură să-și asigure, cu forțe proprii, mijloacele de supraviețuire din teritoriile pe care le ocupau, ei, romanii, erau obligați să-și procure elementele de subzistență prin jaf și cuceriri armate din zonele limitrofe.

Astfel, pe măsură ce romanii cuceresc pe rând Nordul Africii, Galia, Asia Mică, Egiptul etc., formațiunile dacice se coagulează într-un stat unitar, a cărui mărime crește semnificativ, până când, pe timpul lui Burebista, acesta acumulează puterea care-i permite să fie considerat chiar arbitru al vieții politice de la Roma.

Poetul roman Horatius Quintus Flaccus (68-8 î.e.n.) releva într-una dintre „Satirele” sale, starea de spirit a românilor și grija acestora față de pericolul care l-ar fi reprezentat dacii, care-și apărau cu îndârjire teritoriul.

„Hai bunule,... ce-ai mai auzit despre daci?”

RĂZBOAIELE DACILOR CU ROMANII

După începutul războiului cu dacii, din anul 101, Traian face un efort excepțional să pătrundă spre inima Daciei și prin defileul Dunării la Cazane, croindu-și drum, săpat în stâncă, pe peretele vertical de pe malul drept al fluviului, navigabilizând canalul Simplegade, Sip, de la Porțile de Fier și construind podul peste Dunăre, de la Drobeta-Turnu Severin.

În acest fel, atacând pe două fronturi, a reușit Traian, în anul 106, să cucerească Dacia, dar numai o treime

din teritoriul său, care include minele de aur, de alte minerale și de sare, inclusiv căile de acces.

Dominația romană în Dacia, din anul 106 până în anul 271, a întâmpinat o rezistență permanentă din partea dacilor, care, după cum sintetizează Nicolae Iorga, s-a manifestat cu conflict armat, în 100 din totalul de 165 de ani.

ANARHIE MILITARĂ LA ROMA

În imperiul roman, între anii 235 și 284 e.n., se declanșează o puternică stare de „anarhie militară” cu neîntrerupte războaie civile, ceea ce face ca la conducerea statului să se succedă peste 25 de împărați și coîmpărați, exact atunci când la granițele imperiului apar populațiile migratoare. În anul 238, se produce primul atac al dacilor, aliați cu carpii și cu goții, la frontiera română de la Dunărea de jos.

ÎMPĂRAȚII ROMANI CONFIRMĂ EXISTENȚA DACILOR

Spre sfârșitul perioadei de dominație romană, cinci împărați, după războaiele cu dacii răzvrățiți, și-au luat titlul aureolat de „Carpicus Maximus” și de „Dacicus Maximus”: Maximus Tracul în anul 236; Filip Arabul în anul 247; Decius în anul 249; Galenius în anul 257 și Aurelian în anul 273. Se demonstrează astfel că dacii, ca populație în zonă, erau o prezență reală, chiar și după încheierea perioadei de stăpânire romană în Dacia.

DIN 253 e.n. ÎNCEPE PĂRĂSIREA DACIEI

În anul 253 e.n., ca urmare a pustiirilor repetate, începe un exod masiv al păturilor înstărite din provincia Dacia Traiana spre regiuni mai protejate și mai bine ferite de pericole, din imperiu.

În același an, Gallenius (260-268), din 253 co-împărat pe lângă Valerian (253-260), tatăl său, nu poate împiedica nici constituirea în Gallia, pentru 15 ani, a

unui stat independent de Roma.

REGALIANUS REFACE DACIA LA 258 e.n.

Dorința geto-dacilor de a se elibera de dominația romană s-a manifestat prin împăratul Regalianus (258-268), prezentat de cercetătorii Ion Pachia Tatomirescu și Constantin Pascu-Tasbuga, citați de profesorul Augustin Deac. Regalianus, fiind din neamul geto-dacilor, după ce pe plan local a fost proclamat împărat, fără să ajungă la Roma, reușește să refacă o Dacie independentă cuprinzând teritorii dacice de pe ambele maluri ale Dunării, din amonte de Viena, din Boemia până la Nistru și Bug.

În „Scriptores Historiae Augustae”, scrisă de Trebollo Pollio, se precizează „Regalianus... de neam dac... fiind chiar rudă cu însuși Decebal...”.

SUPLICIA DRYANTILLA, SOȚIA SA, IMPUNE LA 270 RETRAGEREA ROMANILOR DIN DACIA

Deși Regalianus este înfrânt pe câmpul de luptă de Gallenius, în 268, regatul său dacic își continuă totuși existența sub conducerea soției sale, Suplicia Dryantilla, (268-270) până în anul 270, an în care Aurelian este constrâns să înceapă tratativele pentru retragerea din Dacia a unităților armate romane. După retragerea Aureliană, din anii 271-175, imperiul roman se confruntă cu o puternică ofensivă a răspândirii noii religii creștine.

PERSECUȚII ANTICREȘTINE ÎN PERIOADĂ 303 - 313 e.n.

Edictul imperial din anul 303 condamna cu vehemență pe adepții noului cult religios creștin, ceea ce conduce la un puternic val de persecuții din timpul domniei lui Dioclețian (284-305). [...] Documentele istorice înregistrează un număr deosebit de mare de

martiri, în vechiul teritoriu dacic din Dobrogea, din dreapta Dunării, la Tomis (Constanța), Axiopolis (Cernavodă), Halmyris (Razelm), Dinogetia, Noviodunum (Isaccea), Durostorum (Siliștră).

OFICIALIZAREA CREȘTI-NISMULUI DE LA 313 e.n. CONSTANTIN CEL MARE LA BIZANȚ

Proclamația, prin edictul imperial de la Mediolanum, Milano, din anul 313, a libertății de credință și a egalității în drepturi, pentru toți creștinii din imperiul roman, face ca persecuțiile împotriva acestora să înceteze.

În anul 325, Constantin cel Mare (324 - 337), protector al creștinismului, instalat la Bizanț ca unic suveran al imperiului Roman, a convocat primul Conciliu Ecumenic, ținut la Niceea, unde se pun bazele dogmatice, liturgice și canonice ale bisericii creștine.

Noua structură organizatorică ecleziastică este baza viitorului ortodoxism, cu specificul propriu de conducere autocefală a bisericii.

ROMA PIERDE DIN IMPORTANȚĂ

Roma pierde din importanță, iar structura superioară ecleziastică, a vechii religii păgâne, adoptă creștinismul sperând să-și păstreze totuși o anumită notă de independență.

În anul 330, noile reforme constituționale fac ca senatele din Roma și din Constantinopol să devină simple consilii orașenești.

ALIANȚA DACILOR CU GOȚII

Goții, războinici instalați în teritoriul dacic de la nord de Dunăre, după ce s-au aliat cu dacii localnici au preluat conducerea ostilităților militare împotriva imperiului roman de la sudul Dunării. Confruntarea l-a determinat pe împăratul Constantin cel Mare să încheie cu aceștia o pace, în anul 332, pentru o durată de 30 de ani, în care conflictele armate încetează. Alianța dacilor cu goții nu este bine văzută de Roma ecleziastică.

RUPTURA DACILOR CU ROMA, MOTIVATĂ RELIGIOS

Perioada de dominație romană în Dacia de la nord de Dunăre și ultimele persecuții religioase de după anul 303, la care au fost supuși locuitorii din Dobrogea, din Scythia Minor, i-a îndepărtat pe daci de Roma și i-a făcut să se apropie mai mult de noile structuri

religioase de la Constantinopol.

OSTILITATE ÎN PLAN RELIGIOS

În plan religios, una dintre acuzele grave pe care Roma creștină ecleziastică le aduce celor de la Constantinopol este că aceștia, pe baza curentului „origenist“, ar fi adoptat câte ceva din elementele de dogma propriei religii geto-dacilor. Ca exemplu Silviu N. Dragomir îl citează pe teologul alexandrin Origene, apologet creștin (185 - 254 e.n.), care, apărându-și opțiunile „împotriva lui Celus“, consemnează:

„Apoi, fiindcă noi creștinii cinștim pe cel prins și mort, el crede că noi am făcut la fel ca goții, care îl cinștesc pe Zamolxe“.

Rezultă că ostilitatea față de tot ce era de sorginte dacică, chiar și cu privire la practică religioasă, dăinuia mai de mult, de dinainte de oficializarea religiei creștine din 325.

PARALELE DACO-CREȘTINE

Cu privire la paralela între religia zalmoxiană și religia creștină Mircea Eliade remarcă concludent că: „Nemurirea getică devine nemurire creștină...“.

Ca Simion Mehedinți să precizeze că strămoșii noștri autohtoni geto-daci au fost „pe jumătate creștini înainte de a se fi ivit Hristos pe pământ“.

ROMA ECLEZIASTICĂ, CA PUTERE POLITICĂ

Nemaiavând acces la forța armată, care acum era dirijată din noua capitală a imperiului, structura ecleziastică de la Roma, de după anul 325, își consolidează mai mult poziția politică, înțelegând să stăpânească prin religie, ceea ce până atunci rezolvaseră cu forța armelor. S-a încercat o apropiere și cu dacii de pe ambele maluri ale Dunării, dar dacii care adoptaseră creștinismul direct de la sursă, datorită și poziției geografice mai apropiate de Constantinopol, au refuzat să colaboreze cu trimișii Romei, în care au recunoscut atât pe reprezentanții militarilor pe care-i alungaseră cu cca. o jumătate de veac în urmă, cât și pe continuatorii clericilor, care dirijaseră măsurile de reprimare a fraților lor din dreapta Dunării, din Scythia Minor.

Refuzul dacilor de a colabora cu Roma înseamnă și refuzul cooperării economice, căci aici în Dacia era principalul izvor de resurse alimentare și de subzistență. Astfel Roma este împinsă spre măsuri extreme.

IMPUNEREA INTERDICȚIEI ASUPRA DENUMIRILOR DE DAC ȘI DE DACIA LA 362

Ca urmare, structura ecleziastică de la Roma, refuzată de daci, înțelege să-i pedepsească pe aceștia, interzicând cu strictețe până și pronunțarea numelui de dac și de Dacia, începând din vremea împăratului Iulian Apostatul (361 - 363). Chiar și Traian este pus la index de biserică, ca persecutor al creștinilor.

IULIAN APOSTATUL NU-I AGREEAZĂ PE DACI

Iulian Apostatul a fost primul care a înlocuit denumirea etnică de goți cu cea falsificată de goți, pe baza prezenței vremelnice, de moment, dar reale, a goților în zonă.

Împăratul Iulian Apostatul, deși de acord cu interdicția de utilizare a denumirilor de dac și de Dacia, și-a câștigat titlatura datorită stării de conflict cu biserica, deoarece încercând să renunțe la creștinism, ia o serie de măsuri anticreștine (a redeschis templele păgâne și a dat un edict de toleranță pentru păgâni, donatiști și evrei), fapt care i-a adus cognomenul de „Apostata“. Măsurile au fost revocate la moartea sa (363).

ISTORICII ANTICI INTERZIȘI PENTRU PAȘAJELE ÎN CARE SE REFERĂ LA DACI ȘI DACIA

Interdicția de utilizare a denumirilor de dac și de Dacia a presupus și a condus și la scoaterea din circulație a scrierilor anterioare, cu referire la daci, situație care a făcut să dispară din operele din antichitate peste 200 de referiri a numeroși autori greci și romani, dintre care cei mai importanți au fost: Ablaviu, Claudius, Aelianus, Lucius Ampelinus, Apianus, Caniniu, Arian, Aristotel, Cassiodorus, Dio Cassius Cocceianus, Cezar, Dio Crisostomos, Cicero, Clemens din Alexandria, Criton, Demostene, Dexipp, Dio din Prusia, Dionisiu din Alexandria, Diodor din Sicilia, Eusebius din Cesareea, Iosephus Flavius, Frontius, Galen, Hellanicos, Herodot, Hesyhios din Alexandria, Hieronimus, Horatius, Iordanes, Iulian Apostatul, Lactantius, Titus Livius, Lucan,

Lucian din Samosata, Ammisnus Marcellinus, Meandru, Troguș Pompeius, Pomponius Mela, Ovidiu, Platon, Pliniu cel Bătrân, Plutarh, Prophyrios, Prosper, Ptolemeu, Rufinus, Sofocle, Solimus, Strabon, Suetoniu, Tacitus, Traian, Tucidide, Valerius Maximus, Vergilius, Xenophon.

EUTROPIUS, LA 364 e.n., ÎI OMITE PE DACI

Primul care aplică această interdicție este istoricul oficial al imperiului, Eutropius, care, la 364, spune că „dacia“ nici nu mai există, că aceștia au dispărut din istorie când au fost cucerți și învinși de Traian.

EMINESCU - „RUGĂCIUNEA UNUI DAC“

Aflând de această formă de persecuție, Eminescu scrie „Rugăciunea unui dac“, în anul 1879, în care redă miezul conflictului de la data când s-a hotărât interdicția de a se mai folosi numele de Dacia și de daci. Cu alte cuvinte, de atunci, de cu peste 124 de ani în urmă, față de azi, 2003, Eminescu aflase de interdicția impusă în secolul IV în privința utilizării denumirilor de dac și de Dacia. Cu înăbușita revoltă, din postura creștinului lovit, care se roagă pentru dușmanul său, el spune:

„Gonit de toată lumea prin anii mei
să trec,

Pân-ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimă
e sec

Să blesteme pe-oricine de mine-o avea
milă,

Să binecuvânteze pe cel ce mă împila

Ca-n orice om din lume un dușman
mi se naște

C-ajung pe mine însumi a nu mă mai
cunoaște

Și-acela dintre oameni devină cel
dintâi

Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune
câpătâi

Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață

Și-aceluia, Părinte, să-i dai coroana
scumpă

Ce-o să asmute câinii, ca inima-mi s-o
rumpă

Spre ura și blesteme aș vrea să te
înduplec

Să simt ca de suflarea-ți, suflarea mea
se curmă

Și-n stingerea eternă dispar fără de
urmă.

ROMA - AUTORITATE CREȘTINĂ SUPREMĂ

Roma ecleziastică, moștenitoare a unei structuri organizatorice în care experiență din timpul vechii religii își spune cuvântul, se preocupă intens să-și dobândească un anume grad de influență și importanță față de Constantinopol.

Aceasta chiar reușește, când în anul

375 episcopul de Roma obține recunoașterea autorității supreme în cadrul bisericii creștine, ca apoi în anul 380, prin edictul de la Thessalonice, structura ecleziastică de la Roma, precursora a catolicismului, să se impună ca religie de stat, adoptând principiul conducerii centralizate a bisericii.

În anul 391, are loc interzicerea tuturor cultelor păgâne, iar creștinismul este decretat unica religie a imperiului.

DIVIZAREA IMPERIULUI ROMAN DE LA 395 e.n.

Totul se consolidează „putere de stat și structură ecleziastică proprie“, din anul 395 când, după moartea împăratului Theodosius I, Imperiul Roman este divizat și atribuit spre conducere celor doi fii ai fostului împărat:

- Flavius Arcadius, împărat al Imperiului Roman de răsărit, având capitala la Constantinopol și structură ecleziastică precursora ortodoxismului;

- Flavius Honorius, Împărat al Imperiului Roman de apus, cu capitala la Ravenna, cu structura ecleziastică precursora a catolicismului.

PRIMATUL ONORIFIC AL PAPEI DE LA ROMA

În anul 451, la al patrulea Conciliu Ecumenic al bisericii creștine de la Calcidon, se proclamă egalitatea între Scaunul Episcopal din Constantinopol și cel din Roma, recunoscându-i-se Papei de la Roma primatul onorific, grație vechimii Scaunului său, de când funcționa clandestin în catacombele de la Roma. Dar faptul în sine a adâncit prăpastia dintre cele două biserici, care acum se îndreaptă cu pași siguri spre schisma ce va surveni în două etape, una pe durată mai scurtă în secolul IX și alta definitivă, în secolul XI.

CĂDEREA IMPERIULUI ROMAN DE APUS

În 4 septembrie 476 e.n. cade imperiul roman de apus. Ultimul împărat roman, Romulus Augustulus (475 - 476), este detronat de Odoacru, căpetenia mercenarilor germanici, care trimite la Constantinopol insignele imperiale ale fostului Imperiu Roman de apus.

Interdicția de folosire a numelui de dac și de Dacia se menține cu strictețe.

IORDANES, SALVATOR AL INFORMAȚIILOR DESPRE DACI

În anul 551, Iordanes, folosind cheia get-got, preia importante date istorice

despre geto-daci în lucrarea sa „Getica“, intitulată și „Despre originea și faptele Goților“.

În dorința de a conserva date istorice condamnate la pieire, Iordanes, după ce ia cunoștință de Istoria Goților scrisă de Cassiodor (480 - 575 e.n.) în 12 volume, azi dispărută, pe care a lecturat-o, după spusele sale, în trei zile, adaugă la aceasta date din istoria geto-dacilor, despre a căror pomenire știa că există interdicția impusă de Roma ecleziastică.

Astfel, la istoria mai recentă a goților (sosiți în 235 e.n.), el include date din mult milenara istorie a geților, declarând: „Am făcut în expunere unele adaosuri potrivite, din istorici greci și latini, amestecând în cuprins, la mijloc și la sfârșit, multe pe care le-am socotit utile“. Deși intitulă cartea „Getica“, el atribuie întreaga istorie prezentată goților. Acea inversare de denumiri, get-got, a salvat de la cenzura vremii importante informații din opera lui Iordanes, care-i priveau pe „daci“ și care astfel au fost preluate, menajate și păstrate cu grijă de cei interesați, ca fiind mărturie de istorie antică a popoarelor germanice. Eroarea a fost înlăturată în 1853 de Iacob C. Grimm.

HEINRICH PANTALEONIS, LA 1571, CONFIRMĂ SALVAREA INFORMAȚIILOR DESPRE DACI

Cărturarul Heinrich Pantaleonis prezintă în „Cartea eroilor națiunii germane“, tipărită la Basel, între anii 1562 și 1571, date istorice din „Getica“ lui Iordanes și le conferă contemporaneității. Dar, referindu-se de la Zamolxe, la Burebista și Deceneu, el evoca de fapt „eroi ai națiunii dacice“, informații salvate astfel de crunta cenzură a vremii impusă de structura ecleziastică de la Roma.

PRIMA SCHISMĂ DE LA 863 e.n.

În anul 863 e.n., ca urmare a accentuării diferendelor dintre conducerile politico-religioase ale celor două centre de influență cu capitalele la Constantinopol și Roma, se produce prima schismă care durează patru ani (863 - 867 e.n.) și se încheie după îndepărtarea din funcție atât a conducerii politice (împăratul Mihai al III-lea, 842 - 867 e.n.), cât și a celei religioase (patriarhul Fotie), ale celor din Răsărit. Apusul era condus religios de Papa Nicolae I (857 - 867).